

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på *www.tekniskkulturarv.dk/about*

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

Feddersen.
Danmark og Nordamerika
om Øresund.

INDUSTRI-
FORENINGEN.

607

[Faint, illegible handwriting]

137

[Faint, illegible handwriting]

337 Fed gl

1856.

Danmark og Nordamerika

om Øresund.

Af

Fr. Feddersen.

Kjøbenhavn.

Hos Universitetsboghandler Andr. Fred. Høst.

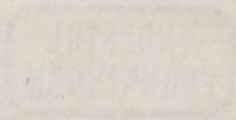
1856.

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

Journal of the

of the

of the

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri
ved Typograph S. S. Møhle.

Danmark holder Røglerne til Østersøen i sin Haand. Denne Sætning er ofte bleven udtalt og ofte hort, den er hverken fra idag eller fra igaar, den er kommen til os som et gammelt Ord fra vore Fædre. At være Dørvogter ved Østersøens Porte, er en besæden, men ansvarssfuld Bestilling, hvortil Danmark kaldtes ved sin Plads paa Verdenskortet og ved de Regjeringers Tillid, der til forskjellige Tider afgjorde Verdens Fremtidsspørgsmaal. Det danske Rigsvaaben fører endnu de tre springende blaae Løver — Sindbilledet paa Sundet og Belterne —, som allerede fra Midten af det trettende Aarhundrede saaes i de danske Kongers Segl, og naar vi beskue denne Deel af Vaabenskjoldet, henledes Tanken paa det Mandemod, hvormed vore høihjertede Forfædre værnede om Sikkerheden paa de danske Strømme.

Danmarks Stilling ved Østersøen medfører Forpligtelser og skjenker Rettigheder. Først ved at overskue begge Sider af dette Forhold, kan man være istand til at gjøre sig Rede for, hvad man skal tænke om de Ujevneord, som alt i længere Tid have lydt hiinsides Atlanterhavet imod Danmarks Besiddelse af Toldrettigheden i Øresundet. Den efterfølgende Fremstilling er beregnet paa dem af mine Landsmænd, som kunne ønske at have et samlet Afrids af, hvad der hidtil i det Væsentlige er foretaget i dette Unliggende, af, hvad der

fra det danske Standpunkt med Grund kan anføres mod deres Paaastande, der opkaste sig til at være Ordforere for Nationernes formeentlige naturlige Rettigheder, og af, hvad man maa være forberedt paa at vente af Fremtiden i denne Retning. Hensigten med disse Linier vilde være opnaaet, saafremt de maatte kunne gjøre det lettere for Læseren at komme til en selvstændig Mening om, hvilken Bægt der kan tillægges de fra nordamerikansk Side fremsatte Paaastande om Sundtolden ligeoverfor det, som fra dansk Side taler for en modsat Anskuelse.

Der foreligger forskjellige Beretninger fra de herbørende nordamerikanske Diplomater til deres Regjering. Disse Dokumenter gjengive flere Samtaler i en næsten dramatisk Stil, hvorved Skildringen af Forhandlingerne bliver mere anskuelig, og enkelte Hovedtræk af disses Indhold have vistnok Krav paa Opmærksomhed.

Man erfarer af disse Beretninger, at den i 1848 her i Kjøbenhavn akkrediterede nordamerikanske Ministerresident, Hr. Glenniken Mandag Aften den 20de Novbr. f. A. besøgte den danske Udenrigsminister, Grev Moltke-Bregentved. Efter en omstændelig Indledning bemærkede Hr. Glenniken, at den nordamerikanske Regjering ønskede at afslutte en ny Traktat om Sund- og Strom-Tolden. Det var, sagde han, den nordamerikanske Regjering's ivrige Attraa at fritage de forenede Staters Handel og Skibsfart for denne „besværlige og kjedelige“ („onerous and unpleasant“) Afgift. Grev Moltke blev noget forbauset („he appeared somewhat surprised“) over denne Meddelelse. Det var ham ikke ubekendt, at den tidligere nordamerikanske Statssecretair, Hr. Daniel Webster havde yttret sin fuldkomne Tilfredsstillelse for den danske

Regjering, efterat man i Aaret 1841 herfra havde meddeelt den nordamerikanske Regjering Underretning om de Forhandlinger, der vare blevne førte i London og senere i Helsingøer om Reguleringen af forskjellige Forhold med Hensyn til Sundtolden og dens Opkrævelsesmaade, saaledes som disse findes optagne i Conventionerne af 13de og 23de August 1841. Vel havde det danske Kabinet modtaget nogle stødende Bemærkninger om Sundtolden fra den nordamerikanske Regjering, medens Hr. Upphur i 1843 fungerede som Statssecretair; men da han kort efter tilsatte Livet ved et ulykkeligt Tilfælde og hine Bemærkninger ikke gaves videre Følge, maatte man snarest antage, at de ikkun hidrørte fra hans Personlighed. Der maatte altsaa nu dog have fundet et virkeligt Omslag Sted i Nordamerikas Anskuelse om Sundtolden. Grev Moltkes Tanker have muligens gledet hen over de forskjellige Angreb, Sundtolden saa Aar isorveien havde været udsat for fra Berlin af, og Greven har maaskee anet, at det, hvad der nu hørtes, tildeels var en Gjenklang af de skurrende Ord, der saa Aar isorveien lode fra preussisk Side om denne Gjenstand. Sine Beretninger vise i alt Fald, at den nordamerikanske Regjering havde, siden den preussiske Konges Nærværelse i Kjøbenhavn, stadig havt sit Blik henvendt paa Sundtoldforholdene.

Under den almindelige Forvirring i de europæiske Forhold i 1848 havde Hr. Glenniken sat sig den Tanke i Hovedet, at Tydskland, ved en endelig Fred med Danmark, vilde forsøge at sætte den Betingelse igjennem, at Sundtolden ganske skulde ophøre („I think it not improbable that Germany, in negotiating a permanent treaty of peace with Denmark, will insist upon the abolishment of the dues”). Han havde tillige den Anskuelse, at det daværende Dieblif var et meget gunstigt Tidspunkt („an auspicious period”) til bestemt at andrage

hos den danske Regjering paa Sundtoldfrihed for de nordamerikanske Skibe og Ladninger. Den daværende nordamerikanske Statssecretair Hr. Buchanan fandt ogsaa Tidspunktet „meget gunstigt“. Medens Danmark, som bekjendt, dengang var indviklet i de vanskeligste Forhold, regnede Hr. Glenniken altsaa paa det beleilige Dieblif til at indlede sine Planer saaledes, at et almindeligt Skibbrud for Danmark ogsaa kunde bringe Nordamerika en liden Andeel. Ved Besøget den nævnte Aften udviklede Hr. Glenniken endvidere sin Anskuelse om, at Nordamerika ikke ifølge noget anerkjendt Princip af Folkeretten kunde ansee sig bundet til at betale Sundtold. Grev Moltke lyttede til dette Foredrag med stor Opmærksomhed, („he listened to me with great attention“) og bemærkede, at det var et meget vigtigt Anliggende; til enhver Tid vigtigt for Danmark, men isærdeleshed under de øieblikkelige Forhold, da Danmarks Stilling, som hele Verden vidste, var i den største Forvirring, og Landet paa samme Tid havde paastrængende Brug for alle sine Indtægter. Grev Moltke har imidlertid havt Styrke nok til at skjule den Bevægelse, hvori den nordamerikanske Ministers Ord havde sat ham; thi han formaaede med et Smil paa sit Ansigt („smiling“) at slutte sit Svar med i spøgende Tone at henkaste de alvorlige Ord: „jeg vil sige Dem, at De vil faae en Kamp paa Liv og „Død („I will have to fight you hard“) med mig om „den Sag.“

„Jeg venter en saadan Kamp, svarede Hr. Glenniken, „men jeg skal glæde mig desto mere over min Seier, naar jeg har vundet den.“ Han tilføiede derefter, at hvis den danske Regjering ikke vilde aabne Forhandlinger med ham saaledes, at der var nogen rimelig Udsigt til at afslutte en Traktat, hvorved Sundtolden for den nordamerikanske Skibsfart kunde bortfalde, maatte Fristaternes Præsident søge Be-

myndigelse hos den nordamerikanske Congress til at opsigge Handels- og Skibsarts-Conventionen mellem Danmark og Nordamerika af 26de April 1826. Dennes 5te Artikel bestemmer, at hverken de forenede Staters Skibe eller deres Ladninger skulle ved at passere Sundet eller Belterne betale høiere eller andre Afgifter end dem, der betales af de meest begunstigede Nationer. Opsigelsen af denne Convention, meente Hr. Flenniken, maatte efter Sagens Natur fritage de nordamerikanske Skibe og Ladninger for enhver Forpligtelse med Hensyn til Sundtolden; det var vel en barsk Forholdsregel, men han kunde ogsaa forsikre, at Præsidenten meget nodig vilde gribe hertil, naar der kun var nogenlunde Udset til, at en Overenskomst kunde blive afsluttet, hvorved den nordamerikanske Skibsart fritoges for Sundtolden.

„Ja vist!“ udbrod Grev Moltke, „Ja vist ville vi underhandle med Dem.“ („Certainly, certainly, sir, we will enter upon negotiations with you“.)

Disse Ord gjorde dog ikke den tilsigtede Virkning hos Hr. Flenniken, thi han tænkte hos sig selv, („But I confess, I have some fears whether he will do so“), at det dog nok var meget uvist, om der vilde blive noget af disse Forhandlinger, og at det danske Ministerium kun vilde see til at holde Sagen hen i det Uvisse. („I fear they will drive the matter off.“) Han troede derfor at maatte gaae sin Modstander nærmere paa Klingen og sagde reent ud, at han inden Midten af den paafølgende Maaned maatte have et saadant Svar, hvorpaa han kunde bygge videre, og at han i manglende Fald maatte sende sin Indberetning til sin Regjering i Washington, for at Præsidenten itide kunde erhverve den ovenfor berorte Bemyndigelse; han tilføiede, at han allerede tidlig i Sommeren 1848 vilde have erholdt Befaling om at foretage Skridt i denne Sag, men at Befalingen havde

været holdt tilbage paa Grund af de ulykkelige Krigsforhold mellem Danmark og Tydskland.

Grev Moltke forlangte derefter at maatte erholde en skriftlig Note om, hvad der saaledes mundtlig var blevet ham forebragt, og Hr. Glenniken erklærede sig beredt til snarest muligt at opfylde denne Begjæring. Hermed endtes Besøget, og faa Dage efter modtog den danske Udenrigsminister en skriftlig Note, hvori den nordamerikanske Minister søgte vidtloftigere at udvikle, hvad han allerede mundtlig havde yttret. Nogle Uger forløb, uden at de tvende Herrer saa hinanden eller hørte noget videre fra hinanden, og Hr. Glenniken begyndte at blive angstelig for, at den danske Udenrigsminister vilde søge at undgaae videre Sammenkomst med ham, for saaledes at vinde Tid. („I began to fear, that further interviews were to be avoided as the means of postponing the question.”)

Den nordamerikanske Minister ansaae det derfor tjenligt, at forhindre saadan videre Udsættelse, og henvendte sig personligen Dnsdagen den 20de Decbr. 1848 til Udenrigsministeren for at optage Gjenstanden paany. Grev Moltke takkede Hr. Glenniken for den skriftlige Note, han havde sendt ham, men gif ikke videre ind paa dens Indhold, hvorimod han meget anbefalede, at hele dette Anliggende blev udsat indtil Aaret 1852, da Sundtoldspørgsmaalet i det Hele uden Tvivl vilde blive nærmere forhandlet med flere af de europæiske Magter.

Herpaa vilde Hr. Glenniken slet ikke gaae ind. Nordamerika ansaae sin Stilling, bemærkede han, ligeoverfor Danmark aldeles forskjellig fra den, som de europæiske Nationer indtog; hans Regjering attraaede en Afgjorelse efter de Forhold, som vedkom Nordamerika, uafhængig af den europæiske Politik, og maatte derfor meget foretrække en særskilt For-

handling mellem de to Stater, istedetfor at indlemmes i en Discussion, som angik andre Stater, hvis Forhold vare saa himmelvidt forskjellige fra Nordamerikas. Og, dersom Danmark virkelig troede, at have en Ret til at beskatte de forenede Staters Skibe og Ladninger, fordi de passere Sundene mellem Nordsøen og Østersøen, maatte han bede sig oplyst om, hvad det er for folkeretlige Principer, hvorpaa den danske Regjering troer at kunne bygge en saadan Ret.

Grev Moltke svarede, at den Ret, hvorom her var Spørgsmaal, er bygget paa Danmarks Besiddelse heraf fra umindelige Tider, og at de forenede Stater allerede i en Række af Aar havde stiltiende erkjendt Rigtigheden deraf, efterat de i forrige Aarhundrede indtog deres Plads i Nationernes Række.

Dette vilde han ingenlunde nægte, bemærkede Hr. Flenniken, („I replied that was very true”) men Nordamerika havde dog aldrig, hverken ved Traktat eller paa anden Maade erkjendt, at denne Toldoppebørsel var retmæssig, eller at den nordamerikanske Skibsfart havde nogen retlig Forpligtelse til at erlægge denne Afgift. Spørgsmaalet herom var derfor endnu bestandigt aabent, og Præsidenten havde fuldkommen Ret til paa ethvert Tidspunkt, han maatte finde passende, at forlange Spørgsmaalet afgjort efter en lovmæssig Regel.

Grev Moltke fandt ikke Anledning til at gaae dybere ind paa denne Side af Sagen, men indskrænkede sig til at udhøve den over alle Maader vanskelige og piinlige Stilling, hvori Danmark var bleven sat ved Krigen med Tydskland. Han bemærkede, at Diebliffet var et meget ugunstigt Tidspunkt for denne Sags Behandling („that the present was a most inauspicious moment to press this question”) og sluttede derefter med at sige, „om ikke Hr. Flenniken meente, „at Andre vilde sige om Nordamerika, at dets Regjering søgte

„at føre sig Danmarks vanskelige Stilling til Nytte, idet den „netop nu begyndte at røre ved denne Sag.“

Hr. Glenniken skyndte sig med at afbryde Greven („I instantly interrupted him“), idet han maa have følt det Eræffende i den danske Udenrigsministers Bemærkning, og sagde, han maatte overmaade meget beklage at høre en saadan Yttring af Udenrigsministerens Mund; han troede ved sit tidligere Besøg at have tydelig forklaret, at han allerede i Sommers vilde have erholdt Ordre til at foretage Skridt i dette Anliggende, dersom ikke Krigen mellem Danmark og Tydskland havde været en Grund til at holde Ordren tilbage. Men der var nu sluttet en Vaabensstilstand paa syv Maanedes, „hvilket naturligviis forudsatte en vedvarende Fred“, og han havde derfor faaet Befaling af sin Regjering til at indlede Sagen. Det var en Selvsølge, at de forenede Fristater, ved at underhandle med Danmark om denne eller hvilken som helst anden Sag, vare aldeles ude af Stand til at rette deres Blik paa noget Andet, end paa den aabenbare Ret og Retfærdighed („that the United States, in negotiating a treaty with Denmark upon this or upon any other subject, was wholly incapable of seeking any advantage other than that, which the acknowledged principles of right and justice entitled her to“), men da Greven havde behaget at udtale en saadan Tanke, saa vilde Ministeren gjøre en sliq Hentydning umulig fra nogensomhelst Side, og derfor udsætte de videre Forhandlinger om denne Gjenstand indtil efter den 26de Marts, som det Tidspunkt, da Vaabensstilstanden vilde udløbe.

Greve Moltke gav Ministeren sin Forsikkring om, at den danske Regjering ikke nærede en saadan Tanke om de nordamerikanske Fristater, og tilføiede nogle forbindtlige Yttringer om den Hoimodighed, hvorpaa den nordamerikanske Re-

gjering havde aflagt saa mange Prover, og om den Mand's Personlighed, der repræsenterede den nordamerikanske Regjering ved det danske Hof.

Hr. Glenniken horte med Tilfredshed de venlige Ytringer af Greven, som imidlertid var haardnakket nok til, næsten med de samme Ord som for, at gjentage sin Bemærkning: „om det dog ikke, naar man saae hen paa de vanskelige „Forhold, hvori Danmark befandt sig, muligt kunde blive Til- „fældet, at et saadant Indtryk, som han nys havde stildret, „kunde blive fremkaldt hos andre Regjeringer, saafremt Nord- „amerika nu vilde vedblive at paastaae en Afgjorelse af dette „Anliggende.“

Den noget overlegne Holdning, som det saaledes var lykkedes Grev Moltke at indtage ligeoverfor den nordamerikanske Minister, benyttede han til at give sine Ord en mere alvorlig Tone, hvilket tiltrak sig Hr. Glennikens Opmærksomhed. Greven bemærkede derhos, at, saafremt Danmark indrommede Nordamerika Toldfrihed i Sundet, vilde dette have til Folge, at alle andre Nationer, som efter de bestaaende Overeenskomster ere berettigede til at behandles lige med de meest begunstigede, bleve til samme Tid deelagtige i Sundtoldfrihed; men herved vilde Danmarks hidtilværende Indtægt fra denne Kilde ophøre, og Regjeringens noksom store Vanskeligheder vilde derved blive endmere forøgede.

Den nordamerikanske Minister folte nu, at det var et yderst delikat Punkt, han havde bragt under Dmtale, og da han efter hele Samtalens Gang maatte finde det sammelig at godtgjøre for den danske Udenrigsminister, at Fristaternes Regjering var gennemtrængt af den høimodige Stemning, som Udenrigsministeren havde troet at kunne forudsætte, saa erklærede Hr. Glenniken, at han i Tillæg til, hvad han skriftlig havde fremsørt, var rede til paa sin Regjerings Vegne

at vedtage en Udtælling af 250,000 Piaſtre, „ikke for at af= „kjøbe Danmark en Rettighed, men ſom et billigt Be= „derlag for en Indtægtskilde, det ſaaledes maatte opgive, „og fornemmelig for at give et godt Exempel paa en Regje= „rings Begne, der ikke erkjender ſig pligtig til at betale, og „for at Danmark derved kunde blive ſat i Stand til med „ſtorre Fordeel at underhandle med de europæiſke Folkeſlag, „der virkelig vare forpligtede til at erlægge Sundtold.“

Denne aabne Meddeleſe fra den nordamerikanſke Mini= ſters Side maatte naturligviis gjøre Virkning hos den danſke Udenrigsminiſter. Grev Moltke modtog Tilbudet uden nogen Indvending, og ſagde: „At, derſom hans Colleger i Miniſteriet „vare enige med ham, ſom han turde haabe, ſaa vilde han sær= „deles anbefale Hans Majestæt at modtage det gjorte Tilbud.“

I Samtalens Løb bemærkede den nordamerikanſke Mi= niſter, „at ſaaſremt den indledede Forhandling ikke forte til noget Reſultat, maatte det gjorte Pengetilbud anſees ſom til= bagetaget,“ — hvilket iøvrigt naturligviis var en Selvfølge.

Samtalen var ſaaledes endt. Dens hele Indhold havde dog fremkaldt den Tanke hos den nordamerikanſke Miniſter, at denne hele Sag havde ſine ſtore Vanſkeligheder (I feel the question to be encompassed with difficulties); og han begyndte at indſee, at den nordamerikanſke Regjering nok kunde ſtøde paa Hindringer, ifald den vilde ſætte ſine Planer igjennem hos den danſke Regjering, uafhængig af England og Ruſland.

Den Indrømmelſe, ſom den danſke Udenrigsminiſter havde vidſt at aftvinge Hr. Glenniken, bevirkede iøvrigt paa Grund af Krigens Gjemudbrud, at hele denne Sag blev ud= ſat i flere Aaringer. Den er forſt paany bleven ſat i Gang, eſterat Hr. Glenniken var bleven afloſt af den nu her ved Hoffet accrediterede Miniſterreſident, Hr. Henry Bedinger.

I Sommeren 1853 erholdt denne Ordre af sin Regjering til at gjenoptage Traaden i de afbrudte Forhandlinger.

Geheimeraad Bluhme havde imidlertid overtaget Udenrigsministeriets Portefeuille efter Grev Moltke-Bregentved; men da han i nogen Tid havde lidt under et Anfald af Podagra, maatte den nordamerikanske Minister beslitte sig paa Laalmodighed, og det lykkedes ham først Torsdagen den 1ste December 1853 at erholde en Samtale med Udenrigsministeren. Han anførte korteligen, hvad der allerede fra nordamerikansk Side var blevet yttret mod en Bedvaren af denne Byrde for den nordamerikanske Handel og Skibsfart, og endte med at erklære, at det var uomgængelig nødvendigt, at Sagen nu uden Ophold blev bragt til en sluttelig Afgjorelse.

Geheimeraad Bluhme troede at burde udbrede sig med nogen større Udførlighed over den ham forelagte Sag, og det Bæsentligste af hans Yttringer gif ud paa, at Danmark fra umindelige Tider havde besiddet Ret til at opkræve Sundtolden, at alle andre Folkeslag havde erkjendt Danmarks Ret til at oppebære denne Afgift, at den nordamerikanske Handel i Østersøen var meget ringere end mange andre Nationers, og Nordamerika folgelig havde mindre Grund til Beflagelse, og at Danmark ikke kunde fritage en Nation for at betale Afgiften uden derved ogsaa at maatte indrømme denne Begunstigelse til alle andre Nationer, hvilket vilde være et soleligt Tab for de danske Finantser. Geheimeraad Bluhme endte sine Bemærkninger med reent ud at sige: at efter hans Overbeviisning vilde Danmark aldrig med det Gode give sit Minde til denne Toldafgivts Ophor, („in his own opinion Denmark would never voluntarily consent to remit the tolls”). Hr. Bedinger, der nok havde anet de Indvendinger, han maatte høre, søgte paa bedste Maade at angribe den Stilling, Geheimeraaden havde indtaget; men dette førte ikke til noget

Resultat, og Udenrigsministeren sluttede Samtalen med at anmode den nordamerikanske Minister om at henvende sig skriftlig til ham om Sagen, han vilde da foredrage den for Hans Majestæt i Geheime-Statsraadet, og derefter meddele den Bestemmelse, hvortil Hans Majestæts Regjering maatte komme.

Allerede Dagen efter indkom den forlangte Note til Udenrigsministeren.

Nogen Tid forløb imidlertid, uden at den nordamerikanske Minister erfarede Noget om Udfaldet af sin Note. Endelig begav han sig engang i den paafølgende Marts Maaned til Udenrigsministeren, for at bringe den omtalte Note i Erindring. Geheimeraad Bluhme bad om Undskyldning for ikke at have besvaret den, og bemærkede, at han havde skrevet om Sagen til den danske Minister i Nordamerika og beordret ham at anholde hos den nordamerikanske Præsident om at udsætte dette Spørgsmaals Paaskyndelse, indtil Europas politiske Horizont antog et roligere Udseende. Geheimeraaden bemærkede derhos, at det var den danske Regjering's Plan, at indlede Forhandlinger med alle de Nationer, som ere interesserede i Spørgsmaalet, om at Danmark skulde opgive sin Ret til Sundtolden imod et vist Bederlag. Om Bestaffenheden af dette Bederlag fandt Udenrigsministeren ingen Anledning til videre at udtale sig.

Allerede i det foregaaende Aar havde den nordamerikanske Statssecretair Hr. Marcy, givet Ministerresidenten den bestemte Ordre, ikke at maatte tilbyde Danmark noget som helst Bederlag for Dphøret af Sundtolden som en Begunstigelse for Nordamerika, der fordrede Sundtoldfriheden som en Ret. Hr. Bedinger troede derfor, at han, i Anledning af Geheimeraad Bluhmes Yttringer, burde imødegaae dennes Hentydning paa et Bederlag, og bemærkede — lige tværtimod hans Forgængers Tilfagn — at den danske Regjering

ikke med Foie vilde kunne regne paa et saadant Tilbud fra den nordamerikanske Regjerings Side.

Geheimeraad Bluhme svarede hertil, at han havde gode Grunde til at antage, at Nordamerika vilde tiltræde de Forslag, som han agtede at gjøre, og iøvrigt vilde han forhandle Sagen yderligere gennem den danske Minister i Nordamerika. Hermed endte Samtalen.

Disse Forpostfægtninger, til hvis Skildring Stoffet er laant fra de forømtalte Bilage, hvormed Sagen har været ledet ved dens Fremlæggelse i den nordamerikanske Congress, bleve snart efterfulgte af alvorligere Sammenstød. Den nordamerikanske Præsident, General Franklin Pierce, yttrede i sit Budskab af 4de December 1854 til den nordamerikanske Congress den Anskuelse, at Nordamerika kan forlange Fritagelse for Sundtold som en Ret. „Det er almindeligt antaget,“ saaledes lyde Præsidentens Ord, „at denne Afgivts Oppebørsel er hjemlet ikke ved almindelige Folkerets-Grundsetninger, men alene ved særlige Overeenskomster, som de fleste handlende Nationer have indgaaet med Danmark. Dog kunde den 5te Artikel af Handelsstraktaten mellem Nordamerika og Danmark af 1826,“ hvorom allerede ovenfor har været Tale, „muligen betragtes som et middelbart Samtykke i at underkaste os denne Toldafgift, saalænge Traktaten varer, og denne Bestemmelse kan saaledes vanskeliggjøre Erkjendelsen af Nordamerikas Ret til at blive fritaget for Sundtold.“ Paa Grund heraf begjærede Præsidenten Bemyndigelse af Congressen til at opstige Handelsstraktaten hos den danske Regjering i Henhold til den i Traktaten indeholdte Bestemmelse om et Aars Varsel.

Den danske Regjering troede derefter at maatte oplyse Cabinetet i Washington om Danmarks Adkomst til Sundtolden. En Note af 17de Februar 1855 fra den danske Minister i

Washington, Hr. Torben Bille til den nordamerikanske Statssecretair, (hvilken findes optaget i „Dagbladet“ Nr. 21 af 1856,) indeholder i det Væsentlige følgende Bemærkninger: „Hans Majestæts Regjering formener, at Danmarks Ret „til Sundtolden er hjemlet i Kraft af Folkeretten ved umin- „delige Tiders Hævd og følgelig er uafhængig af alle Traf- „tater. Sundtolden er ældre end nogen Traktat og har be- „staaet i umindelige Tider. De af Danmark sluttede Traf- „tater give ikke og kunde ikke give en Ret, som allerede be- „stod og havde bestaaet gennem flere Tidsaldr. Ei heller „har selve Retten eller den Adkomst, hvorved den hjemles, „nogensinde været gjort til Gjenstand for Underhandling, men „denne har kun angaaet Toldens Størrelse eller dens Opkræ- „velsesmaade. De sidste tre eller fire Aarhundredes Traf- „tater stadfæste derfor vel Danmarks Rettighed, idet de yde „et uforkasteligt Vidnesbyrd om Sundtoldens almindelige „Anerkjendelse af alle Nationer til alle Tider, men de angribe „ikke paa nogen Maade dens Charakter som en ved umin- „delige Tiders Hævd hjemlet Ret, uafhængig af alle Traf- „tater. Forudsætningen om, at denne Afgift havde sin eneste „Hjemmel i de særlige Traktater med Danmark, vilde desuden „føre til den besynderlige Slutning, at talrige og mægtige „Stater hver for sig havde besluttet sig til at tilstaae Dan- „mark Retten til at opkræve den. Forudsætningen om, at „Sundtolden ikke hjemledes ved Folkeretten, men var en Ud- „presning, der stod i Strid med dennes almindelige Grund- „sætninger, vilde føre til en ikke mindre besynderlig Slutning, „nemlig, at de talrige og mægtige Stater, der ere interess- „serede i Østersø-Handelen, skulde fra umindelige Tider have „fundet sig i denne Udpresning, og tilsidst endog anerkjendt „den ved deres Traktater med Danmark, uagtet de ikke vare „bundne til at indrømme denne Stat nogen Ret til at op-

„kræve Tolden. Sundtoldens uafbrudte Tilværelse fra umin-
 „delige Tider og dens Anerkjendelse ved talrige Traktater kunne
 „kun tilfredsstillende forklæres ved den Indrømmelse, at denne
 „Told har bestaaet og fremdeles bestaaer, som en anerkjendt
 „Deel af Folkereetten.“

De fra dansk Side anførte Bemærkninger gjorde al-
 deles ingen Virkning paa den nordamerikanske Regjering,
 som derfor under 14de April 1855 opsigde Handelstraktaten,
 saaledes at dennes Bestemmelser træde ud af Kraft den 14de
 April 1856. Ved at meddele skriftlig Anerkjendelse om Traf-
 tatens Opsigelse, bemærkede den nuværende Udenrigsminister,
 Geheimeraad v. Scheele, „at den danske Regjering ikke kan
 „forklare sig den Forbindelse, som den nordamerikanske Regje-
 „ring vil finde mellem Sundtoldens Ophævelse og Handels-
 „traktaten af 1826; thi skjøndt jo vistnok denne Traktat be-
 „stemmer Sætserne, hvorefter Tolden af de nordamerikanske
 „Skibe skal opkræves, saa er dog isøvrigt selve Sundtoldens
 „Tilværelse og Rettsgrund lige uafhængige af Traktaten.“

Det har allerede længe været vitterligt for Danmark,
 at alle Landes Handelsstand antager Sundtolden for et Baand
 paa den østersøiske Skibsfart og Handelsrøre, der væsentlig
 vilde fremmes, naar Sundtolden bortfaldt. Den danske Re-
 gjering har i afvigte Aar søgt at imødekomme et saadant
 Ønske. Den har ladet udgaae til de forskjellige Regjeringer
 den bekjendte Circulair=Note, for at opfordre disse til at in-
 struere deres herværende Ministre eller til at sende særlige
 Commissarier, i det Diemed at tage den danske Regjerings
 Forslag desangaaende under Overveielse. Saadanne Forhand-
 linger havde den danske Regjering vel først tænkt at burde
 især rettes paa en Revision af de Regler, hvorefter Sundtol-
 den opkræves; men den havde dog senere bestemt sig for en
 endelig Ordning af Sundtoldsspørgsmaalet, og Opgaven bli-

ver ifølge Circulair-Noten saaledes den, at finde en Udvæi, der bringer Tolden til aldeles at ophøre, uden at den danske Kronens Net derved lider Afbræk. „Dette dobbelte Resultat,“ hedder det i Circulair-Noten, „kan ifkun opnaaes ved en Capitalisation af Tolden, for cengang for alle at frigjøre Handel og Skibsfart for Erlæggelsen deraf, mod en billig Erstatning til Danmark. — En saadan Ordning kan kun iværksættes ved en samtidig Medvirkning fra alle de respective Magters Side. De bestaaende Overeenskomster mellem Danmark og de andre Magter med Hensyn til Sundtolden tilstede ikke nogen særlig Affindelse mellem Danmark og nogen anden enkelt Magt. Hertil kommer, at det foreliggende Spørgsmaal maa behandles ikke som et Handels- eller Penge=Spørgsmaal, men som et politisk Spørgsmaal; dette stemmer med Sundtoldens Historie og med den Rolle, som Tolden har spillet i Nordeuropas Politik; ellers kunde man heller ikke give Underhandlingerne den Holdning og Charakter, som vilde passe til et Arrangement, der skulde tjene som Supplement til Fredstraktater og Transaktioner, hvorved den politiske Ligevægts System er bleven ordnet.“

Der kunde vistnok have været Grund til at vente, at den danske Regjerings Forslag om fælleds Forhandlinger i denne Sag skulde have fundet velvillig Modtagelse hos den nordamerikanske Regjering, til hvilken denne Note ogsaa rettedes; men det varede ikke længe, for det klarligt viste sig, at den nordamerikanske Regjering var aldeles umodtagelig for den danske Regjerings Forslag og for de Eynsmaader, hvorpaa det stottedes.

I en Depesche fra den nordamerikanske Statssecretair, Hr. Marcy til Hr. Bedinger af 3die November f. A. erklærer han, at Fristaternes Præsident ved sin Pligt føler sig

tvungen til at afflaae den danske Regjerings Indbydelse. „Dersom Sundtolden,“ hedder det i denne Depeſche, „var retlig begrundet, vilde de forenede Stater være den ſidſte Magt, „der ſkulde gjøre Danmark den ſtridig. — Det er ikke Hensigten i denne Meddeleſe, at underſøge Retsſpørgsmaalet; „det er allerede ſteet, og de forenede Stater ere komne til „det Reſultat, at de hverken folkeretlig eller traktatmæssig ere „forpligtede til at indrømme denne Fordring, medens Danmark er kommet til det modsatte Reſultat. — De forenede „Stater benægte, at de ere forpligtede til at betale nogenſomhelſt Afgiwt. Kjernen af Stridspunktet mellem den nordamerikanſke og den danſke Regjering er ikke, hvor ſtor Byrde „den nordamerikanſke Handel i Øſterſøen ſkal bære, men om „den overhovedet ſkal bære nogen Byrde. Den Conference, „der iſølge den danſke Regjerings Forſlag ſkulde have til „Gjenſtand at overveie Spørgsmaalet om Sundtoldens Capitaliſation, vilde ſaaledes være afſtaaren fra at forhandle „og afgjøre det eneſte Spørgsmaal, hvorom der er alvorlig „Strid mellem de forenede Stater og Danmark. Naar Præsidenten fordrer, at de nordamerikanſke Skibe og Ladninger „ſritages for Beſkatning til Danmark, hævder han et ſtort „nationalt Princip (a great national principle), der har „en udſtrakt og ſleerſidig Anvendelſe. Dersom dette Princip „blev opgivet i et Tilfælde, vilde det være vanſſeligt at faſtholde i andre. Dersom de forenede Stater ſamtykkede i en „Afgiwt paa den nordamerikanſke Handel ved Indlobet til „Øſterſøen, kunde lignende Afgiwt, byggede paa ſamme Princip, kræves ved Gibraltar= og Meſſina=Strædet, ved Dardanelleerne og paa alle ſtore ſeilbare Floder, hvis øvre Arme „og Kyſter tilhorte forſkjellige uafhængige Magter. — Men „der er endnu en anden væſentlig Grund for Præsidenten til „at vægre ſig ved at deeltage i den foreſlaede Conference.

„De forenede Staters Regjering vil aldrig samtykke i den
 „Fordring, at den nye Verden skal benyttes til at ordne den
 „gamles politiske Ligevægt. — Om Nyttens eller Biisdommen
 „af den politiske Ligevægts Theori i dens Anvendelse paa de
 „europæiske Nationers Familie, skal her ikke udtales nogen
 „Dom; men af dens Virkninger er der seet nok til at give
 „den nordamerikanske Regjering den faste Beslutning at und-
 „gaae at komme indenfor dens Malstrøm (within its vortex).
 „Det har længe været den nordamerikanske Regjeringens be-
 „stemte Politik at undgaae en saa farlig Medansvarlighed, og
 „Præsidenten vil i intet Tilfælde paa nogen Maade afvige
 „fra denne Politik. Den nordamerikanske Regjering kan ikke
 „samtykke i at deeltage i det politiske Spørgsmaal, den danske
 „Regjering har omtalt, og den vil heller ikke finde sig i, at
 „dens internationale Rettigheder begrændses eller modificeres
 „forat tjene den politiske Theori, med hvilken det sammen-
 „blandes i Danmarks Forslag. — De forenede Stater ville
 „ikke samtykke i at kjøbe en Ret, som de ansee for uomtvi-
 „stelig, nemlig den frie Seilads i Drefundet; men de ville ikke
 „vægre sig ved at tage rundelig Deel i at erstatte Danmark
 „de Udgifter, der maatte følge af de Foranstaltninger, den
 „danske Regjering har truffet for at forbedre og sikke Skibs-
 „farten i Sundet.“

Depeschens hele Indhold gaaer saaledes ud paa aldeles
 at nedslaae den Plan, som den danske Regjering har om en
 endelig Ordning af Spørgsmaalet. Den samme Anskuelse er
 fremtraadt paa en endnu langt mere affstikkende Maade i
 Præsidentens Budskab af 31te Decbr. 1855, idet han til den
 nordamerikanske Congress har yttret sig om Sagen paa fol-
 gende Maade: „Ifølge Bemyndigelse ved en Senats-Resolu-
 „tion af 3die Marts 1855 underrettedes Danmark den 14de
 „April om, at det var de forenede Staters Hensigt at opsigte

„den imellem dem og dette Kongerige bestaaende Venskabs-
 „Handels- og Søfarts-Traktat i Henhold til Bestemmelserne
 „i samme, der fastsætte, at begge Parter kunne ophæve denne
 „Traktat efter Udløbet af eet Aar efter Dødsfaldet.

„De Hensyn, der ledede mig til at henvende Congressens
 „Opmærksomhed paa denne Traktat og bevægede Senatet til
 „at tage hiin Resolution, staae endnu i fuld Kraft. Trak-
 „taten indeholder en Artikel, der, om den end ikke direkte
 „forpligter de forenede Stater til, saalænge Traktaten staaer
 „ved Kraft, at betale Told af amerikanske Skibe og Ladning-
 „ger, der gaar til og fra Østersøen, dog muligen kunde ud-
 „lægges som en saadan Forpligtelse. Da Erlæggelsen af
 „denne Told ikke berettiges ved noget folkeretlig Princip (by
 „any principle of international law), saa er det de fore-
 „nede Staters Pligt og Rettighed at frigjøre sig for en
 „saadan formeentlig Forpligtelse, og det maa staae dem frit
 „for at handle i denne Sag saaledes, som Gren og deres
 „Folks Interesser udfordre.

„Jeg har endnu den Mening, at de forenede Stater ikke
 „bør erlægge Sundtolden, ikke paa Grund af Pengebeløbet,
 „thi det er kun en Biting, men fordi de derved anerkjende
 „Danmarks Berettigelse til at behandle en af Nationernes
 „store Søveie som et lukket Hav (a close sea) og til at
 „betragte Seiladsen derpaa som et Privilegium, hvorfor det
 „kan kræve Skat af dem, der ville benytte denne.

„Bed en tidligere Anledning, der ikke var ulig denne,
 „have de forenede Stater erklæret, at de vilde opretholde den
 „frie Seilads paa Havene og Søfartens store naturlige
 „Kanaler. Søoverstaterne havde i et langt Tidrum til-
 „tvunget sig en Pengetribut af alle de Nationer, hvis Skibe
 „befare Middelhavet. Skjondt de forenede Stater lede mindre
 „ved Udpressningen af en saadan Pengesum end mange andre

„Nationer, svarede de dog, da denne Betaling sidste Gang
 „forlangtes af dem, at de foretrak Krig fremfor at betale
 „Tribut, og saaledes aabnede de Veien for Verdenshandelens
 „Befrielse fra en beskjæmmende Skat, som Europas mægtigere
 „Nationer saalænge havde betalt.

„Maaden, hvorpaa Sundtolden hæves, afviger vel fra
 „den, paa hvilken Søroverstaterne inddrive Tributen, men
 „Danmarks Fordring paa hiin er ligesaa uberettiget, som
 „denne var. Begge vare i deres Oprindelse ifkun en Skat
 „paa en almindelig naturlig Rettighed (a common natural
 „right), udpresset ved dem, som dengang vare mægtige nok
 „til at hindre den frie og sikke Nydelse af denne Rettighed,
 „men som nu ikke længer besidde en saadan Magt.

„I det Danmark ikke vil anerkjende vor Paaastand paa fri
 „Seilads i Sundet og Belterne, har det viist sig beredvillig
 „til at træffe et nyt Arrangement og til den Ende indbudt
 „de interesserede Regjeringer, derunder indbefattet de forenede
 „Stater, til at lade deres Repræsentanter komme sammen i
 „Kjøbenhavn, for at modtage og drøfte et Forslag fra Dan-
 „marks Side om en Capitalisation af Sundtolden og For-
 „delingen af den Sum, som de respective Regjeringer skulde
 „betale i Forhold til deres Søhandel til og fra Østersøen.
 „Jeg har af de meest uimodsigelige Grunde afflaaet paa
 „Unionens Begne at modtage denne Indbydelse. En Grund
 „er, at Danmark ikke tilbyder at ville lade Spørgsmaalet om
 „dets Ret til Sundtolden underkaste Drøftelse ved dette Møde;
 „en anden Grund er den, at selv, hvis man virkelig tillod,
 „at dette særegne Spørgsmaal toges under Derveielse, saa
 „vilde en saadan Forsamling ikke være competent til at for-
 „handle om det store folkeretlige Princip, der staaer i For-
 „bindelse hermed, og som ogsaa berører andre Sager, ved-
 „rørende Skibsfart= og Handelsfrihed saavel som Udgangen til

„Østersoen. Og fremfor alt gaaer Forslaget ud paa, at „Droftelsen af Sundtolden skal sættes i Forbindelse med og „underordnes en Sag, med hvilken den ikke har det Mindste „at gjøre, med Magtens Ligevægt i Europa (a matter „wholly extraneous, the balance of power among the „Governments of Europe).

„Medens jeg saaledes har forkastet Danmarks Forslag „og gjort Fordring paa en fri Seilads til og fra Østersoen, „har jeg paa Unionens Vegne erklæret mig villig til at deel= „tage med de andre Magter i en Erstatningssum for den For= „deel, vor Handel kan drage af dets Udgivier til at lette og „sikre Seiladsen i Sundet og Belterne.

„De medfølgende Bilage ville endnu fuldstændigere op= „lyse om mine Anskuelser i denne Sag. Hvis der ikke snart „træffes tilfredsstillende Foranstaltninger, skal jeg atter henlede „Congressens Opmærksomhed paa denne Sag og anbefale de „førnødne Forholdsregler for at haandhave og sikre de for= „enede Staters Rettigheder, forsaavidt disse forulempes ved „Danmarks Fordring.“

Nordamerika paaberaaber sig den naturlige Ret, hvorefter dets Skibe skulde kunne forlange fri Seilads igjennem Sundet til Østersoen, og Danmark søger Adkomst til at oppebære Sundtolden i Hævd og Besiddelse fra umindelige Tider. Tvende saa forskjellige Anskuelser maae ikke alene betragtes i deres nøgne Almindelighed, de to Modstandere maae bringes ind paa den folkeretlige Kampplads; thi de Tvistendes endelige Retstilting vil afhænge af Kampdommernes Kjendelse, af de andre Regjeringers, navnlig Stormagternes Anskuelse. Men vil den nordamerikanske Regjering vel ansee de europæiske Stormagter berettigede til at have en Mening om

denne Sag? Herpaa er det maaskee bedst at lade den udmærkede nordamerikanske Folkeretslærer og Diplomat Henry Wheaton give sine Landsmænd Svar. Han yttre sig i sit bekendte Værk „Elements of international law“ (London 1836), 1ste Bd. Pag. 51, paa følgende Maade: „Den christelige Folkeret bestaaer ikke blot af naturlige Retsgrundsaetninger, der anvendes paa Staters Forhold, betragtede som moraliske Personer. Folkeretten har vistnok et dybere Stottepunkt i saadanne Grundsaetninger; men den umiddelbart fremtraedende Grundvold, hvorpaa man har bygget den offentlige Ret for Europa og de amerikanske Folkesslag, der nedstamme fra Europa, bestaaer i saadanne Saedvaner, Skik og Brug samt Overeenskomster, som denne Deel af Mennessleslaegten iagttager i sit gjensidige Samqvem“*). Denne Betegnelse af Folkerettens Begreb vil vistnok blive anseet for rigtig og traeffende, og det lader sig derfor haabe, at den nordamerikanske Regjering, uden at komme i Strid med sine egne Folkeretslaerere af forste Rang, vil erkjende, at der gives eet og samme Fundament for de europaeiske og for de amerikanske Nationers Folkeret, og at denne er bygget paa Regler, som disse Nationer i Forening have vedtaget. Det kan derfor ikke bestrides, at de europaeiske Stormagter ogsaa maae have en Stemme i denne Sag.

Den nordamerikanske Regjering vil aldeles ikke aabne sit Ore for den fra dansk Side fremkomne Yttring om, at Told=

*) The international law of Christendom does not merely consist of the principles of natural justice applied to the conduct of states considered as moral beings. It may, indeed, have a remote foundation of this sort; but the immediate visible basis on which the public law of Europe and of the American nations, which have sprung from the European stock, has been erected, are the customs, usages and conventions observed by that portion of the human race in their mutual intercourse.

rettigheden i Drefundet tilkommer Danmark ifølge Hævd og Besiddelse fra umindelige Tider. Men er denne Yttring da faa aldeles meningsløs? Henry Wheaton siger dog i det nævnte Værk Pag. 206: „Folkeretslærerne have opfattet det „Spørgsmaal, hvorvidt den særegne Art af Formodning paa „Grund af en vis Tids Forløb, som benævnes Præskription, „kan finde Anvendelse paa det indbyrdes Forhold mellem Na- „tioner. Den tidt gjentagne og almindelig anerkjendte Praxis „hos Nationerne udviser, at een Stats uafbrudte Besiddelse „af Territorium eller anden Eiendom for et vist længere Tids- „rum udelukker enhver anden Stats Fordring paa samme „Maade, som efter Naturens Lov og enhver civiliseret Nations „borgerlige Lovbog een Persons lignende Besiddelse udelukker „enhver anden Persons Fordring paa den omspurgte Eiendoms- „gjenstand. Denne Regel støtter sig paa den Forudsætning, der „finder sin Bestyrkelse i gjentagne Erfaringer, at Enhver vil i Al- „mindelighed søge at komme i Besiddelse af det, som tilhører ham, „og den Slutning kan uden Tvivl med Føie udledes af hans Taus- „hed og Forsømmelse, at hans Udkomst har været ufuldstændig, „eller at han virkelig har havt til Hensigt at opgive sin Ret“*).

*) The writers on natural law have questioned how far that peculiar species of presumption arising from the lapse of time which is called prescription is justly applicable as between nation and nation; but the constant and approved practice of nations shews that, by whatever name it be called, the uninterrupted possession of territory or other property, for a certain length of time, by one state, excludes the claim of every other, in the same manner as by the law of nature and the municipal code of every civilized nation, a similar possession by an individual excludes the claim of every other person to the article of property in question. This rule is founded upon the supposition, confirmed by constant experience, that every person will naturally seek to enjoy that which belongs to him and the inference fairly to be drawn from his silence and neglect, of the original defect of his title or his intention to relinquish it.

Alt, hvad her findes yttret af hiin nordamerikanske Lærde, stemmer fuldkommen overeens med, hvad der fra dansk Side er anført. Det er paafaldende, at Nordamerikas Præsident i sin ydre Politik vil saa aldeles forkaste Hensynet til Besiddelsestid, skjøndt han i sin indre Politik netop maa holde meget fast paa det samme Hensyn; thi Præsidenten kan ifkun i den Ret, som mangeaarig Besiddelse giver Slaveeierne, finde Hjemmel til at nægte de tre til fire Millioner nordamerikanske Neger-slaver Udøvelsen af de „almindelige naturlige Rettigheder“, som ellers vilde tilkomme dem. Men General Pierce vil maaskee finde et specielt Argument mod Danmark, idet han troer at kunne skildre Danmarks Besiddelse af Sundtoldrettigheden som hidrørende fra svigagtig Usurpation? Han mener at kunne stille de barbariske Søroverstater og Danmark i Ramme ved Siden af hinanden, og han foredrager for Congressen, at Sundtolden i sin Oprindelse ifkun var „en Skat paa en almindelig, naturlig Rettighed, udpresset af dem, der engang vare istand til at hindre den fri og rolige Nydelse af en saadan Rettighed.“ Efter hvad man hidtil i Norden har antaget, taber Sundtoldens Oprindelse sig i Historiens Tusmørke. Bore Historikere (jfr. Schlegels Statsret 1ste Deel Pag. 283, 333–34, Estrup i Nordisk Tidsskrift 1ste Deel Pag. 241 o. fl.) have været meest tilbøielige til at formene, at Sundtolden oprindeligen bestod i en Godtgjorelse for den Sikkerhed, de danske Krigsskibe ydede Koffardifarten mod de vendiske og normanniske Sørovere, hvoraf Havet i gamle Dage vrimlede. At Sligt var naturligt, ifølge de davarende Forhold, bestyrkes derved, at de ældste danske Konger undertiden forpligtede sig ligeoverfor andre Fyrster til visse Pengebeløbs Erlæggelse, naar disse vilde medvirke til Søroveriets Standsning, jfr. Traktaten til Lybek af Juni eller Juli 1158 mellem Kong Valdemar den

Store og Hertug Henrik Love, hvorved den Sidste lovede at forhindre de Soroverier, som de vendiske Folkstammer, der stode under hans Overherredomme, udovede langs de danske Kyster; hvorimod Kongen lovede at ville erlægge 1000 Mk. Sølv til Hertugen (jfr. Suhms Historie, VII, Pag. 23). Hvad de danske Historikere saaledes have antaget om Sundtoldens Oprindelse, er i Almindelighed blevet tiltraadt af Folkeretslærerne, jvfr. Ortolan, *Diplomatie de la mer*, Paris 1853, 1 T. p. 161, og har endog fundet Anerkjendelse hos saadanne Forfattere, der ingenlunde vare velvilligen stemte mod Danmark, see t. Ex. Scherer „Der Sundzoll“ Pag. 3. Det vil derfor være ligesaa overraskende som interessant for Nordens Værde at erfare, at der i Nordamerika er tilveiebragt saaledes fuldstændige Oplysninger om Sundtoldens Oprindelse, at man derpaa endog har turdet bygge en Meddelelse fra Præsidenten til Rigets Congress om Nordamerikas Retshforhold til en fremmed Magt. Men da Bevistet for Rigtigheden af, hvad Præsidenten saaledes har foredraget for Congressen, endnu ikke er blevet meddeelt, vil man see sig nodt til at lade hiin Yttring i Præsidentens Budskab foreløbig staae hen som en individuel Conjectur, der ikke har mere at betyde, end enhver anden Gjetning. Da Sammenligningspunktet i Præsidentens Skildring saaledes bortfalder, vil det uden Tvivl være bedst ogsaa at lade Sammenligningen med de barbariske Røvestater bortfalde — indtil Historien muligen skulde bringe os et Exempel paa, at en Stat, som troede at være istand dertil, vilde med Magt unddrage en svagere Stat det, som tilhører den ifølge Aarhundreders Hævd og folkeretlig Sanktion.

Den nordamerikanske Præsident vil, som han udtrykker sig, ikke anerkjende Danmarks Berettigelse til at behandle en af Naturens store Soveie som et lukket Hav, hvorimod han paaستاer fri Seilads i Sundet og Belterne for de nord-

amerikanske Skibe. Men Danmark vilde være aldeles uberettiget til, uden de andre europæiske Regjeringers Samtykke, at erklære Østersøen og Udgangen til den for aabent Hav. Danmark kan ikke paa egen Haand foretage Forandring i det Retsforhold, som de østersøiske Stater, ifølge deres geographiske Beliggenhed og den historiske Udvikling af deres Interesser, efterhaanden have fastsat for Østersøen og dens Indgange. At Østersøen allerede i Aarhundreder er bleven betragtet som et lukket Hav, med større eller mindre Indskrænkninger efter de forskjellige Tidspunkter, er ganske vist. Denne Betragtningssmaaade er gjentagne Gange bleven udtalt og haandhævet baade af de Nationers Regjeringer, hvis Lande grændse til Østersøen, og af andre europæiske Regjeringer. Det har mindre Interesse her at dvæle ved saadanne Traktater, som den af 29de Novbr. 1541 mellem Danmark og Frankrig, hvorved Danmark forpligtede sig til at lukke Sundet for Frankrigs Fjender, eller ved Traktaten af 26de Februar 1658 mellem Danmark og Sverrig, ved hvis 3die Artikel Contrahenterne paatog sig en lignende gjensidig Forpligtelse med Hensyn til en fjendtlig Flaades mulige Indtrængen. Mere fortjener her at udhæves Conventionen af 9de Marts 1759, hvorved Rusland og Sverrig, til Beskyttelse af Handel og Skibsfart i Østersøen, vedtog at yde en forenet Bistand ved Forestillinger eller i fornødent Fald ved Krigsskibe, til hvilken Ende en Station i Nærheden af Sundet fortrinsviis vilde være at indtage. Fremdeles maa det gjenkaldes i Grindringen, at, efterat den danske Regjering i Mai Maaned 1780 paa Grund af de daværende Krigsuroligheder havde erklæret Østersøen for et lukket Hav, ifølge sin geographiske Beliggenhed, fandt den franske Regjering Anledning til, under 25de s. M., at bifalde den saaledes fremsatte Ansøgelse med den Bemærkning, at Kongen af Frankrig betragtede Østersøen som

et lukket Hav ifølge Overenskomst mellem de tilstodende Landes Regjeringer (S. M. a regardé cette mer comme fermée, de l'aveu de ses souverains). Ogfaa viser første Separat-Artikel af Conventionen ^{28de Juni}/_{9de Juli} 1780 mellem Danmark og Rusland, at begge Regjeringer vare enige om at opretholde den Sætning, at Østersøen er et lukket Hav, ifølge sin geographiske Beliggenhed. Første Separat-Artikel af Conventionen mellem Rusland og Sverrig af ^{21de Juli}/_{1ste August} 1780 er aldeles ordlydende med den tilsvarende Artikel af den nylig omhandlede Convention mellem Rusland og Danmark. Fremdeles hedder det udtrykkeligen i Artikel 10 af Conventionen af 27de Marts 1794 mellem Danmark og Sverrig, at Østersøen stedse bør betragtes som et „lukket Hav“*).

Alle disse Traktatbestemmelser fra en forsvunden Tid ville naturligviis ikke finde mindste Gjenklang hos den nordamerikanske Regjering, og de anføres ikke heller her for at godtgjøre Rigtigheden eller Hensigtsmæssigheden af saadanne Erklæringer om Østersøen. Langt fra! Men den fordumsfrie Læser vil uden Tvivl deraf erkjende, at det ikke afhænger af Danmark alene, om Østersøen skal betragtes som et lukket Hav eller ikke, og at ialfald en eensidig Erklæring fra Danmarks Side om, at Østersøen og dens Indgange herefter skulle ansees som aabent Hav, ikke vil komme til Gylldighed, saafremt Regjeringerne i de øvrige omliggende Lande vedblive deres tidligere Anskuelser.

Naar Nordamerikas Præsident forlanger, at Østersøens Indgange skulle fuldkommen stilles i Klasse med det aabne Hav, fjerner han sig fra den rette Anskuelse af de factiske

*) La Baltique devant toujours être regardée comme une mer fermée et inaccessible à des vaisseaux armés des parties en guerre éloignées, est encore déclarée telle, de nouveau, par les parties contractantes, décidées à en préserver la tranquillité la plus parfaite.

Forhold, og derved ogsaa fra den folkeretlige Opfattelse af disses Eiendommelighed. Et Sund er ikke en Flod, det er ubestrideligt; men det er ligesaa vist, at et Sund ikke er det aabne Hav. Folkerettens Lære om Soterritoriet kommer herved i fortrinlig Betragtning. Henry Wheaton bemærker i sit ovennævnte Skrift Pag. 215: „Ifølge almindelig Skik „og Brug imellem Staterne udstrækkes Territorialgebetet til „en Afstand af en Somil eller saa langt som et Kanonskud „kan række fra Kysten langs med Rigets Søgrændser. Inden- „for disse Grændser ere Rigets Eiendomsret og Territorial- „gebet fuldstændige og udelukke saaledes lignende Rettigheder „for andre Nationer.“*)

Denne af alle Folkeretslærere eenstemmigen antagne Sætning maa ogsaa finde Anvendelse paa Dresundet og Belterne. De have en saadan geographisk Beliggenhed, at det vilde være usforstaaeligt, hvorfor hiin almindelige Regel af Folkeretten netop skulde lide en Indskrænkning med Hensyn til disse Strømme. Afstanden mellem Kronborg og Helsingborgs Havn er 6,405 Alen ifølge Maaling paa Søfortarchivets Kort, eller 6,340 Alen, dersom man vil lægge den Maaling til Grund, som i 1830 foretoges paa Isen efter Linien fra Kronborg Glacis til Beghuset nordenfor Helsingborg. Afstanden mellem Halskov og Østspidsen af Sprogø udgjør 12,421 Alen, hvorimod der mellem Vestspidsen af Sprogø og Knudshoved findes en Afstand af 11,821 Alen, saa at ogsaa,

*) The maritime territory of every state extends to the ports, harbours, bays, mouths of rivers and adjacent parts of the sea enclosed by headlands belonging to the same state. The general usage of nations superadds to this extent of territorial jurisdiction a distance of a marine league or as far as a cannonshot will reach from the shore, along all the coasts of the state. Within these limits, its rights of property and territorial jurisdiction are absolute, and exclude those of every other nation.

selv i Store Belt, Midtlinien i Farvandet mellem de danske Territorier vil falde ganske ind under Henry Wheatons Begreb om Statsterritoriet. Vel have Sundtoldens Modstandere søgt at svække Betydningen af foranstaaende Bemærkning med Hensyn til Drefundet ved at indvende, at, om endog de Danskes Besiddelser af Territoriet paa begge Sider af Sundet mulig i sin Tid har fremmet og lettet Sundtoldens Opkrævelse, saa er dog den Omstændighed allerede opført for omtrent to Aarhundreder siden, da Danmark ved Freden til Roeskilde i 1658 afstod Skaane, Halland og Blekingen og saaledes overlod den svenske Krone den østlige Landgrænse langs med Drefundet. Men denne Omstændighed kan, saavidt skjønnes, ikke vedkomme nogen tredie Stat udenfor Everrig eller Danmark. Saafremt man vil indrømme, at de Danskes Besiddelse af Sundets tvende Landgrænser kunde give den danske Krone Høihedsret over Drefundet, maa man ogsaa erkjende, at denne Høihedsret, ved Fredsslutningen til Roeskilde, muligen kunde være bleven deelt mellem Danmark og Everrig, saafremt der ikke havde været en udtryffelig Overeenskomst om dette Punkt. Men dette fandt netop Sted, da Everrig ved denne Fredsslutning og ved Freden til Kjøbenhavn af 27de Mai 1660, Artikel 6, overlod Danmark Høihedsretten i Sundet, forsaavidt den bestod i Toldoppeborsten, alene med den Undtagelse, at svenske Skibe skulde være fritagne for at erlægge Sundtold, en Fritagelse, hvorpaa Everrig atter maatte give Afkald i Freden til Frederiksborg af 3die Juli 1720. Denne Anskuelse af Forholdet finder ogsaa Støtte i, hvad Folkeretslærerne have antaget. Saaledes anfører Henry Wheaton i sit System Pag. 227, overensstemmende med Puffendorffs Lære: „at i et snevert Farvand tilhører Høihedsretten Souverainerne for de tilstødende Lande og maa deles mellem disse,

„naar der ere flere saadanne, overeensstemmende med de „Regler, der gjelde for Naboeiere af en Indsø eller Flod, „forudsat at ingen udtryffelig Dvereenskomst er affluttet“*). Drefundet og Belterne kunne ikke tabe deres Egenkab som Dele af dansk Territorium ved den Omstændighed, at der indenfor dem ligger en stor, vidtloftig Sø, vel skiftet til at beseiles i alle Retninger. Den geographiske Beliggenhed bliver jo uforandret den samme for hine danske Farvande, og altsaa kan der ingen Forandring indtræde i den folkeretlige Regel, der netop udgaaer af de factiske Forhold. Denne Anskuelse burde mindst støde paa Modsigelse hos den nordamerikanske Regjering. Cabinettet i Washington har ikke ved et Magtsprog kunnet skaffe sig fri Passage fra den til det nordamerikanske Gebet grændsende Ontario-Sø gennem St. Laurents-Floden, der paa begge Sider er indesluttet af det engelske Gebet, uagtet denne Passage skulde aabne de amerikanske Skibe Udgang endog til det store Verdenshav. Efter mangeaarige Forhandlinger med England, i hvilke Argumentationerne fra de forskjellige Sider ikke er ulig den, som finder Anvendelse i Sundtoldsagen, har Nordamerika dog beqvemmet sig til under 5te Juni 1854 i Washington at afflutte en Dvereenskomst (le traité de réciprocité canadien), i hvis 4de Artikel England vel indrømmer amerikanske Skibe fri Seilads paa St. Laurents-Floden og paa Kanalerne i Canada, men paa Betingelser. Disse bestaae i deels at Amerikanerne paa denne Fart erlægge samme Told og Afgifter, som engelske Uundersaatter, deels at Fristaternes Regjering vil bevirke en Be-

*) — in a narrow sea the dominion belongs to the sovereigns of the surrounding land, and is distributed, where there are several such sovereigns, according to the rules applicable to neighbouring proprietors on a lake or river, supposing no compact has been made —

stemmelse taget af de enkelte Staters Regjering, hvorved de engelske Skibe indrommes Udgang til Seilads paa disse Staters Kanaler. Den engelske Interesse har heri fundet Skadesløsholdelse, og Grundtanken i en saadan Stipulation stemmer aldeles med, hvad der er forlangt fra dansk Side, nemlig et saadant Bederlag, hvorved den danske Statskasse kan ansees skadesløsholdt.

Udtrykket „luffet Hav“ i folkeretlig Betydning betegner ikke altid et Hav, hvortil Udgangen er spærret ved Gaesteller eller ved en Række af slagfærdige Skibe, men der ved maa i Almindelighed forstaaes et Hav, hvis Benyttelse efter indbyrdes Forhandling og Overeenskomst, grundet paa gjensidige Interesser, mellem de tilgrændsende Landes og efter Omstændighederne ogsaa imellem andre søfarende Nationers Regjeringer, er betinget af visse nærmere Bestemmelser, der fremtræde i Form af Rettigheder og Forpligtelser. Et Exempel hentet fra Østersøen vil bedst oplyse Forstaaelsen heraf. Den russiske Regjering har ved at ordne Quarantainevæsenet i sine Østersøprovincer taget fortrinligt Hensyn til disses geographiske Beliggenhed og navnlig attraaet, at vedkommende Skibsfører ved at passere Sundet eller Belterne examineres i en dansk Quarantaine-Commission og paamindestes om at iagttage de for de respective Havne gjeldende Quarantaineforskrifter. Dette har uden Tvivl fornemlig sin Grund i, at Danmark i Almindelighed af de andre østersøiske Magter betragtes som et Hovedbolværk mod smitsomme Sygdommes Indtrængen tilføes i deres Lande, og der bliver derfor ikke lettigen foretaget gennemgribende Forandringer i vort Quarantainevæsen uden at derom forinden brevvegles med de andre østersøiske Magter (jfr. Tidenden for Lands-thinget, 3die Sæssion Pag. 2820). Om den foranførte Virksomhed af de danske Quarantainecommissioner virkeligen til-

veiebringer den Sikkerhed, den russiske Regjering attraaer for sine Provindser, ligger udenfor vor Betragtning, og kan ikkun bedømmes fra russisk Standpunkt. Men hvad her er afgjørende, er det Løfte, den danske Regjering har givet den russiske Keiser om, at denne Foranstaltning skal blive iagttaget fra de danske Authoriteters Side. Dette Løfte er — vistnok med fuld Føie — blevet anseet for saa bindende, at det endog har havt Indflydelse paa den danske Rigsdags Forhandlinger om Quarantaine, og at en Bestemmelse affattet med Hensyn paa denne Overenskomst mellem den danske og russiske Regjering, er gaaet over i den danske Lovgivning, jfr. Lov 10de Marts 1852 § 3. Paa lignende Maade er Danmark i det Hele taget bundet til efter Evne at skaffe Skibene en sikker og beqvem Fart igjennem Sundet og Belterne. Derfor har den danske Regjering oprettet mange og gode Fyrtaarne paa de danske Kyster; den betaler aarligen den svenske Regjering 20,000 Rdlr. til at vedligeholde Fyrtaarne og Bagere paa den svenske Kyst mellem Falsterbo og Hviden af Skagen, og tillige 7000 Rdlr. til den norske Regjering for at vedligeholde de Fyrtaarne, som paa Norges Kyst oplyse Indseilingen til Kattegattet. Fremdeles har den danske Regjering indrettet et fuldstændigt Bagervæsen, for at betegne de farlige Grunde i Farvandet, oprettet Stationer af erfarne og veløvede Lodser, og anskaffet Bugseerdampskibe til Afbenyttelse i Tilfælde af Modvind eller Søllade. Endvidere har Regjeringen paa de jydsk og bornholmiske Kyster organiseret Redningsstationer med synkefrie Fartøier og Raketskasteapparater. Dette Redningsvæsen kommer fortrinsviis den store almindelige Skibsfart paa vore Farvande til Nytte, hvorfor der vistnok ogsaa kunde være grundet Anledning til at overføre en Deel af Omkostningerne paa Drefunds Konto i Stats-Budgettet, hvor-

imod for Liden samtlige Omkostninger af Redningsvæsenet vise sig paa Indenrigsministeriets Conto.

Ja, vil man indvende fra nordamerikansk Side, alle disse Indretninger ere vistnok meget gode, og Fristaternes Præsident, der ifkun vil have de nordamerikanske Skibe og Ladninger fritagne for den egentlige Sundtold, har, som foran bemærket, tilbudt at ville bidrage en flækkelig Betaling for de nævnte Foranstaltninger. Netop denne Bemærkning viser, at den nordamerikanske Regjering vil sonderrive det bestaaende Retsforhold; den vil føre sig til Nytte, hvad der kan gavne dens Skibsfart, og den vil søge at blive qvit, hvad den ikke har nogen Fordeel af, med andre Ord, den ønsker nok, at den danske Regjering's Forpligtelser vedblive, men den vil ikke høre om de velbegrundede Rettigheder, som tilkomme Danmark. Enten — Eller! Enten gaaer den nordamerikanske Regjering ind paa de nu bestaaende Regler for Seiladsen til Østersøen og søger i alt Fald ad Overenskomstens Vej at faae afændret, hvad der muligen maatte besvære den nordamerikanske Handel og Skibsfart; eller ogsaa Østersøen og dens Indgange sættes aldeles i Klasse med det aabne Hav og i saa Fald sluffes Fyr paa alle de nordiske Kyster, forsaavidt de bestrides af Sundtolden, inddrages Lodsstationer og Bugseerdampskibe og ophøre overhovedet alle de nuværende Foranstaltninger til Skibsfartens Fremme og Sikkerhed. Men de andre søførende Nationer vilde vistnok ikke give deres Minde til, at man paa denne Maade lod den nordamerikanske Regjering føle Conseqventsen af dens eensidige Prætentioner, da det vilde virke uheldbringende paa den almindelige Skibsfart.

Den nordamerikanske Statssecretair, Hr. Marcy har hentydet til, at Sundtolden ikke bør vedblive, fordi det let kunde give Anledning til lignende Afgifters Opkrævning ved

Gibraltar=Strædet, Strædet mellem Sicilien og Italien eller ved Dardanellerne. Gibraltar=Strædet er imidlertid tre Sømiil bredt og kan altsaa efter Henry Wheatons Lære ikke komme ind under samme Begreb med Sundet og Belterne. Strædet mellem Sicilien og Italien danner ikke nogen Handelsvei for den store almindelige Goffardifart. Derimod passer Sammenligningen med Strædet ved Dardanellerne vistnok fuldkommen, men de for denne Søvei gjeldende Regler tale aldeles imod den nordamerikanske Regjerings Beviisførelse. Vel er det sandt, at der ingen Afgift, liig Sundtolden, opkræves af Handelsflibe ved Dardanellerne; men desuagtet er denne Søvei paa en ganske anden og langt virksomere Maade affparret, end Drefundet. Ved Convention af 13de Juli 1841 mellem Tyrkiet paa den ene Side og Frankrig Østerrig, Storbrittanien, Preussen og Rusland paa den anden Side blev det fastsat, at Sultanen, isølge den fra umindelig Tid gjældende Regel, ikke i Fredstid vil tillade noget fremmed Orlogsskib at passere mellem Dardanellerne eller Bosphorus, med mindre han i et enkelt Tilfælde skulde tillade det ved et særegt Firman. En sliig streng Udelukkelse af fremmede Orlogsskibe er ukjendt i de nordiske Farvande, og en nordamerikansk Fregat, der vilde finde uhindret Adgang til Østersøen, kan ikke vise sit Flag i det sorte Hav, med mindre Sultanen paa Grund af særegne Omstændigheder giver sit Minde dertil.

Hr. Marcy har udtalt sig om den europæiske Egevægtstheori paa en Maade, som ikke rober stor Agtelse for den, og han har bestemt erklæret, at den nordamerikanske Regjering ikke vil finde sig i, at dens internationale Rettigheder begrænses eller modificeres forat tjene hiin politiske Theori. Men den nordamerikanske Statssecretair overseer herved, at Fristaternes Regjering, siden Uafhængighedserklæringen i 1776

indtil Dato har respecteret de Grændser for den europæiske Ligevægts-Theori, hvorom der i denne Sag er Tale, og at den nu ønsker at overskride disse Grændser og derved at frembringe Forandring i en europæisk Stats Stilling. Den nordamerikanske Regjering vil ikke nøies med at holde sig udenfor den europæiske Ligevægts-Theori, den benytter et Strids-spørgsmaal med Danmark, til at kaste Brag paa den gamle Verdens Statskunst, og den synes ikke at skrækkes tilbage for Handlinger, der gribe forstyrrende ind i den europæiske Folket. Men Nordamerikas Præsident gaaer endnu et Skridt videre end Hr. Marcy. Han nægter reent ud, at Sundtoldspørgsmaalet har Noget at gjøre med den europæiske Ligevægts-Theori. Han er ikke tilfreds med at have forsøgt at stille sin Modstander blot for Verdens Latter, ved at hange ham i Galge sammen med Sorovere, han mener endog at kunne berøve den danske Regjering al Agtelse ved at fremdrage sin Contrapart, som den, der ved usande Paafund og Indsigelser søger at forhale og forvirre en soleklar Retssag. Dersom man i Washington fra Grunden havde studeret den europæiske Ligevægts-Theori, som man troer at kunne forsmaae, og dersom man, ved at yttre sig over Danmarks folkeretlige Forhold, ikke havde indskrænket sig til at gennemløbe nogle Blade i Macgregors statistiske Haandbøger, som man af den forhenværende Statssecretair Hr. Buchanan's Skrivelse til Hr. Glenniken af 14de Octbr. 1848 seer at have været den nordamerikanske Diplomaties egentlige Kundskabskilde i denne Sag, da vilde den nordamerikanske Præsident have undgaaet at bruge Ord, der vel kunne saare, men ikke overbevise.

Men hvorledes er da Danmarks Rettighed til Sundtolden omtalt i de folkeretlige Dvereenfkomfter, Fædrelandets Historie har at opvife?

Dette Spørgsmaal vil uden Tvivl paatvinge fig Læseren efter det Foregaaende. Det er ikke her Stedet til at give en omfattende Fremstilling af Sundtoldens Historie, og alle de folkeretlige Documenter, som have Indfyldelse herpaa. Mange Enkeltheder af en saadan Fremstilling vilde ifkun være lidet afgjørende med Hensyn til, hvad i denne Sag omhandles. Her spørges ei om, hvorledes Danmarks Forhold med Hensyn til Sundtolden skal opfattes ligeoverfor, til Exempel, Spanien, Portugal, Grækenland, Mexico, Brasilien o. fl. Men det vil være hensigtsmæssigt at oplyse den foranstaaende Fremstilling med de Hovedsteder af Traktaterne, som godtgjøre, at Danmarks Rettighed har været anerkjendt fra umindelige Tider, og at denne Rettighed har fundet en saadan Stadfæstelse af Europas Stormagter og vore Nabostater, at der heri ikke vil kunne gjøres nogen eenfæidig Forandring uden at forrykke Forholdet ligeoverfor disse Regjeringer. De vedkommende Traktat-Bestemmelers Indhold skal blive anført uden andre Bemærkninger, end saadanne, som netop udfordres, for at fatte Bestemmelsernes fulde Mening. Læseren vil saaledes sættes istand til at fælde en uafhængig Dom om disse Bestemmelers Betydning.

At Sundtolden allerede i det 15de og 16de Aarhundrede er bleven betragtet som en fra umindelige Tider bestaaende sædvansmæssig og almindelig anerkjendt Afgift, fremgaaer af flere dengang affluttede Traktater. Saaledes hedder det i den Fredstractat, som under 20de Januar 1490 affluttedes i Kjøbenhavn imellem den danske Kong Hans og Kong Henrik den Syvende af England, at „naar de engelske Skibsforere „formedelst Uveir eller oienfynlig Sofare eller anden gyldig

„Grund tvinges ud af deres Cours, kunne de passere igjennem „Beltet, naar de kun noiagtigen erlægge i Told og Afgifter „til de i Fæstningen Nyborg til den Ende ansatte Betjente, „hvad de ifølge Sædvane vilde have været pligtige at be- „tale, dersom de vare passerede det Sund, som i Almindelig- „hed kaldes Drefund, staaende under Danmarks Høihed og „Magt.“*) Fredstraktaten af 23de April 1512, som afsluttedes i Malmø mellem den danske Kong Hans og Hansestæderne, indeholder følgende Bestemmelser: „Med Tolden udi Sundet skal blive efter gammel Sædvane (s. Hvitfeldts Dan- marks Riges Kronike 2. Deel Pag. 1082). Den Traktat, som under 9de September 1533 afsluttedes i Genf imellem den danske Kong Christian den Tredie og Dronning Maria, som Regentinde i Nederlandene paa hendes Broder Keiser Karl den Femtes Vegne, bestemmer følgende: „Item de „Danske skulde udi ingen Maade forhindre de Nederlændere „nogen Seilads gjennem Sundet, Kronens Told og Ret- „tigheder uforkrænket“ (s. Hvitfeldt 2. Deel Pag. 1406). I den Fredstraktat, der under 23de Mai 1544 afsluttedes mellem Keiser Karl den Femte som Arvesyrste af Neder- landene paa den ene Side og den danske Kong Christian den Tredie, samt Hertugerne Johan, Adolph og Frede- rik paa den anden Side, finder man følgende Bestemmelse: „At Undersaatterne af de fornævnte Kongeriger og Lande „kunne sikkre, frie og uhindrede overalt handle og vandle, reise „og seile til de nævnte Kongeriger, Fyrstendommer, Herstaber, „Lande, Stæder og Havne saa og til alle og enhvert Sund

*) — dummodo Theolonia & consuetudines Officialibus nostris, in castro Nyborgh ad hoc ordinatis — fideliter persolverint, quod de Consuetudine solvere tenerentur, si per Mare communiter appellatum Oresiuindh, infra potestatem & jurisdictionem Regni nostri Daciae navigassent. (Du Mont. III, P. II, p. 245.)

„og forblive der, saalænge de ville, fremdeles vende tilbage fra
 „de samme Kongeriger, Fyrstendømmer, Lande, Stæder, Havne,
 „Sunde, til deres egne eller andre fremmede Lande — end-
 „videre, at de ikke skulle behøve nogen Ledfagelse, Bevilling
 „eller Tilladelse, ei heller være pligtige til paa nogen af de
 „fornævnte Stæder at forlange Ledfagelse eller Begunstigelse,
 „men efter Erlæggelse af den sædvanlige Told, uden
 „al Forhindring som fra umindelige Tider, frie og
 „uhindrede drive deres Haandtering og Handel.“*)

Danmarks Venner have undertiden sigtet de danske Ge-
 sandter for at have med en ganske fortrinlig Listighed søgt at
 opretholde Sundtoldrettigheden i de traktatmæssige Over-
 eenskomster, i hvis Afslutning de have deeltaget. Men det
 Grundløse heri vil vistnok være indlysende for Enhver, som
 gjennemlæser den Traktat, der under 21de Mai 1659 afslut-
 tedes i Gravenhaag imellem Frankrig, England og Neder-
 landene, ved hvilken Leilighed altsaa Danmark slet ikke deel-
 tog i Traktatens Afslutning. I dennes 6te Artikel blev ved-
 taget, „at ingen ny Told eller anden Afgift paa Grund af

*) — also, daß die Unterthanen der vorgeannten Königreiche und Lan-
 den — zu Land und Wasser zu den genannten Königreichen, Fürsten-
 thum, Herrschafften, Landen, Stedten und Haffen, auch allen und
 jeden Wasser-stromen allenthalben sicher, frey und weißig handeln,
 wandeln, reisen, schiffen, fahren und darinnen, so lang sie wollen,
 bleiben und handthieren, — auch aus denselben Königreichen, Fürsten-
 thumen, Landen, Städten, Haffen, Wasser-stromen, und deren
 jeden so oft es ihnen gefällig, zu ihren eigen oder andern frembden
 Landen — hin und wieder ziehen und wandern, — also, daß sie
 keines gemeinen oder sondern Geleits, Gönning oder Erlaubniß be-
 dürffen, auch in keine der vorgeschriebenen Örter Geleit oder Ver-
 gönstigung zu fordern schuldig seyn sollen, sondern auf Bezahlung
 der gewöhnlichen Zoll ohne alle Verhinderung, wie von
 alters hero (doch daß sich ein jeder gebührlich halte) ihr Gewerb
 und Kauffmanschafft frey ohnverhindert treiben sollen und mögen; —
 (Du Mont, T. IV, P. II, p. 273.)

„Fyrtaarn, Ankerpladser eller nogensomhelst anden Grund skulde
 „for Fremtiden oppebæres i Sundet eller Belterne paa Skibe
 „eller Ladninger, som tilhorte nogen af de trende Regjerin-
 „gers Undersaatter.“*) Men af denne Bestemmelse fremgaaer
 det tydeligt, at de underhandlende Magter Intet havde at
 erindre imod den fra gammel Tid bestaaende Told
 og det findes derfor ogsaa i den samme Artikel udtrykkelig
 bemærket, at de trende anførte Nationer herefter ville betale
 Tolden overeensstemmende med de særlige Regler om dens
 Opkrævelse i Traktaten til Christianopol af 13de August 1645.

Det var nemlig denne Traktat mellem den danske Kong
 Christian den Fjerde og **Nederlandene**, hvorved for den
 sidstnævnte Nations Bedkommende de specielle Forhold med
 Hensyn til Sundtoldens Opkrævelse bleve bragte til en fuld-
 stændig Ordning, idet Traktaten blev ledsaget af en ifølge
 gjensidig Overeenskomst udarbejdet Tarif over de toldbare
 Varer med Opgivende af de derfor gjældende Toldsatser. De
 tvende Regjeringer repræsenteredes ved denne Underhandling
 af fire Afsendinge fra hver Side, hvoraf Corfiß Ulfeld
 havde Forsædet paa dansk Side og Jacob de Witt paa
 nederlandsk. Artikel 2 af denne Traktat har følgende Ind-
 hold: „Sundtolden skal herefter opkræves fra og erlægges
 „af Indbyggerne i de nederlandske Provindser, overeensstem-
 „mende med den af os (begge Regjeringers Repræsentanter)
 „aftalte og med Underskrift forsynede Tarif, og denne Tarif
 „skal gjælde i 40 Aar, fra idag af at regne. I dette Tids-
 „rum af 40 Aar skal ingen Toldforhoielse under hvilkensom-

*) — Qu'aucun nouveau péage, Tolle ou autre imposition à rai-
 son de Feux, Fanaux, Ancrages ou autre sujet ou prétexte quel-
 conque ne pourra à l'avenir estre rétabli ou levé dans le Sund
 et les belts par qui que ce soit, sur ces trois états ou l'un
 d'eux — (Du Mont, T. VI, P. II p. 259.)

„helst Benævnelse eller Paaskud kunne beslattes og stadfæstes
 „og alle overordentlige Toldafgifter, der maatte være paa=
 „budte, skulle uden Undtagelse ophøre. Efter Forløbet af 40
 „Aar skal Traktaten til Speier af 1544 atter træde i sin for=
 „rige Virksomhed, med mindre i Mellemtiden anden Over=
 „eenskomst træffes.*)“

Fremdeles bliver at mærke Traktaten af 15de Juni 1701, hvis Artikel 2 begynder paa følgende Maade: „Tolden i Dre=
 „sund skal fremdeles i næstefølgende 20 Aar, at regne fra
 „den Dag, paa hvilken nærværende Traktats Ratifikation
 „bliver udveglet, oppebæres og betales af Indbyggerne
 „i de forenede Nederlande efter Bogstavens Lydelse i den Traf=
 „tat, som blev gjort til Christianopel Aar 1645 og efter den
 „Liste og Toldrulle, som dengang blev foracorderet og med
 „begge Parters Underskrift og Forsegling fuldbyrdet.“

Denne Traktat, der tillige indeholder mange specielle Bestemmelser om Sundtoldens Opkrævelse, blev fornyet ved Conventionen af 3 Septbr. 1731 og ved Declaration af 10de samt 21de Julii 1817, som indeholder: „at de tvende Re=
 „gjeringer vare blevne udtrykkeligen enige om til Fordeel for
 „deres Undersaatters Handel og Skibsfart at udstrække til
 „Kongeriget Nederlandene i dets nuværende Omfang Bestem=

*) Vectigal Ostii Maris Baltici Unitarum Belgii Provinciarum Inco-
 lis, juxta Vectigalium catalogum, in quem convenimus ac sub-
 signatione nostra confirmavimus, dehinc imperabitur atque ab iisdem
 exsolvetur: id autem quadraginta Annis proxime sequentibus ab
 hoc die observabitur, quo tempore quadraginta Annorum du-
 rante, nulla Vectigalium adauctio, quocunque tandem nomine
 aut prætextu id fieri posset, instituetur ac decernetur, omnia
 quoque extraordinaria Vectigalia imperata, nullis exceptis, ces-
 sabunt. Finitis autem quadraginta Annis, Spirensis tractatus,
 Anno millesimo quingentesimo, quadagesimo & quarto initus,
 pristinam vim ac vigorem, nisi alius interim contrahatur, retine-
 bit. (Du Mont, T. VI, P. I, p. 312.)

„meiserne i Traktaten af 1701, hvilken i Kraft af en fælleds
 „Overenskomst er og skal forblive gyldig, indtil begge Regje-
 „ringer maatte træffe nærmere Forening i Anledning af en
 „Fornyelse af denne Traktat“ *).

At **England** allerede meget tidlig havde anerkjendt
 Sundtolden, som en Danmark tilkommende Rettighed, er
 ovenfor oplyst. Men Læserens Dmærksomhed bør fortrinns-
 viis henledes paa det mellem Kong Christian den Femte og
 Kong Carl den Anden af Storbritannien under 11te Juli
 1670 afsluttede Forbund. Forskjellige af dettes Bestemmelser
 ere saa vigtige, at de vel kunne fortjene Plads her, saale-
 des som følger:

Artikel 4. „Dersom nogen Fyrste eller Stat skulde i
 „nogen Maade fjendtlig angribe Kongen til Danmark og
 „Norge, hans Arve-Riger, Lande og Herredomme, som han
 „nu besidder, da skal Kongen til Storbritannien betimelig
 „undsætte ham imod samme Fjende og Aggresseur med saa-
 „dant et Antal baade Krigsfolk og Orlogsskibe, som kan være
 „mægtigt Fjenden at uddrive, og som hans daværende Til-
 „stand kan udfordre; og i saa Maader skal Kongen til Stor-
 „britannien med al Magt søge at forhindre, at Kongen til
 „Danmark ved saadant Overfald eller Foruroiligelse intet af-
 „gaaer af hans Riger, Herredomme eller Rettigheder“ — **).

*) — convenus d'étendre en faveur du commerce et de la navigation de leurs sujets respectifs, à toute l'étendue actuelle du royaume des Pays-Bas, les stipulations du traité de commerce conclu en 1701, entre la couronne de Danemarck et les ci-devant Etats-Généraux des Provinces-Unies des Pays-Bas, qui en vertu d'un consentement commun, est et demeurera en vigueur jusqu'à ce que L. L. M. M. s'entendront au sujet du renouvellement dudit traité de commerce de l'année 1701; —

***) — et le dit Roy de la Grand' Brétagne entreprendra pour cet effet d'empêcher de tout son pouvoir, que par une telle

Artikel 12. „Alle storbritanniske Undersaattere tilhørige „Skibe og Kjøbmænd skal i deres Passage gennem Kon= „gens af Danmark Sund, Drefund, nyde den Bevil= „ling at indeholde og forhale Toldens Erlæggelse indtil deres „Tilbagekomst“ — *). Schous Udtog af Kongelige Forordninger m. m. I. D. Pag. 69 afviger med Hensyn til de udhævede Ord fra Traktatens officielle Bekjendtgjørelse paa Dansk.

Artikel 18. „Til Commerciens paa begge Sider des= „store Flor og Fremtarv, og til al Underflab og Tvistighed „mellem Toldbetjente og Kjøbmændene at forebygge, skal „Toldene af alle og enhver fordres og erlægges efter den „derom udgangne Toldrulle, hvori skal specificeres al Told „og Rettighed, som i begge Kongernes Havne, saavel som i „Passagen igjennem Drefund skal betales“ — **).

Dette Forbund af 1670 fik en nærmere Forklaring ved en Convention af 4de og 21de Juli 1780 mellem Danmark og Storbritannien, og erholdt en yderligere Stadfæstelse ved Fredstraktaten mellem disse Stater, sluttet i Kiel den 14de Januar 1814. Dennes Artikel 13 lyder saaledes: „Alle de „forrige Freds= og Handelstraktater, der ere afsluttede mellem „Deres Danske og Britanniske Majestæter, ere fornyede ved „nærværende Traktat, og igjen satte i Kraft i deres hele Ud=

invasion & violence le Roy de Danemarck ne soit en aucune manière molesté en ses Royaumes, Seigneuries ou Droits. (Du Mont T. VII, P. I. p. 133.)

- *) Il a été aussi conclu & accordé que tous navires appartenans aux sujets du Roy de la Grand' Bretagne & aux marchands, en passant par le Sund, dépendant du Sérénissime Roy de Danemarck & de Norvège, jouiront du bénéfice — (l. c.)
- ***) Il a été convenu et conclu, que pour un plus grand avancement du traffic & commerce — tous et chacuns les Droits, seront demandés et payés, conformément au tarif imprimé, dans lequel seront compris tous les droits et impositions qui doivent estre payés tant pour les marchandises dans les ports respectifs que pour le passage par le Sund. — (l. c. p. 134.)

„strækning og i alle deres Punkter, forsaavidt som de ikke „maatte stride mod de i nærværende Traktats Artikler inde- „holdte Bestemmelser.“ Endelig har Overenskomsten af 13de August 1841 betæffende Reguleringen af forskjellige Forhold med Hensyn til Sundtolden og dens Dpkrævelsesmaade, (Schous Udtog af Kongelige Forordninger m. m. XXIV Pag. 910), i sammes Artikel 39 udtryffeligt bemærket, at denne Con- vention paa ingen Maade præjudicerer enten Traktaten af 11te Juli 1670 eller Traktaterne om Sundtolden til Christianopol af 13de August 1645 og til Kjøbenhavn af 15de Juni 1701.

Den imellem Danmark og **de Forenede Nordamerikanske Stater** under 26de April 1826 indgaaede Venskabs- Handels- og Skibsfarts-Convention bestemmer i sin 5te Artikel Fol- gende: „Hverken de forenede Staters Skibe eller deres Lad- „ninger skulle, naar de passere Sundet eller Belterne, betale „høiere eller andre Afgifter end dem, der blive eller ville „blive betalte af de meest begunstigede Nationer.“ Den 11te Artikel stipulerer Ret for de contraherende Parter til efter 10 Aar at opsigge Conventionen med eet Aars Varsel, hvorefter Conventionens Bestemmelser samtlige træde ud af Kraft et Aar efter Opsigelsens Modtagelse.

Den ovenfor omtalte Traktat af 21de Mai 1659 udvi- ser, at **Frankrig** allerede tidlig har anerkjendt Danmarks Rettighed i Drefundet. Iøvrigt bør her fortrinnsviis bemær- kes Artiklerne 4 og 9 af Traktaten mellem Danmark og Frankrig af 23de August 1742, som følger:

Artikel 4. „De Franske Skibe, enten de tilhøre de Franske, „eller at disse have fragtet eller ladet engelske, svenske eller „hollandiske Skibe, til hvad Sted de end gaae, hvorfra de „komme, og i hvad for Vare de føre, uden nogen Exception, „naar de passere Sundet og Belterne, skal ei kunne tilpligtes „at betale større Tolve og Rettigheder end som indbefattede

„ere udi det Tarif af Aar 1645 som er tilføiet den Traktat, „der imellem begge Konger udi Aaret 1663 er sluttet for de „Varer, som i bemeldte Tarif ere specificerede, og hvad de „angaaer, som ikke derudi ere specificerede, deraf skal de lige- „som andre Nationer betale, som Brug og Sædvane medfører.“

Artikel 9 bestemmer, at franske Skibe og Varer, ved at passere Sundet, ikke visiteres, og tilføier derefter Følgende: „Der som efterdags befindes at nogen vil gjøre Ewig eller „Underflaeb udi sliq Told til Kongen af Danmark at be- „tale, da skal den Allerchristeligste Konge, naar han derom „vorder forstændiget og anmodet, søge de bedste Midler sliq „at forekomme og af al Magt at forhindre, saa at Kon- „gen af Danmark ei Noget vedersfares, som jo Ret og Billig- „hed medfører (qui ne soit dans la justice et dans l'équité).“

Denne Traktat af 1742 var oprindelig ifkun affluttet paa 15 Aar, men blev allerede fornyet ved en Convention af 30te September 1749 og er nu stadfæstet ved Handels- og Skibsfarts-Convention af 9de Februar 1842, som i Arti- kel 3 bestemmer, „at Frankrigs Skibsfart og Handel skulle „fremdeles behandles i Sundet, Belterne og den holsteenske „Canal som de meest privilegerede Nationers, og navnlig „skulle de vedblive, at nyde alle de Fordele, der ere indrom- „mede samme ved Traktaten af 1742.“ Conventionen af 9de Februar 1842 indeholder iøvrigt ingen Tidsbestemmelse som Grandse for Conventionens Varighed.

For **Ruslands** Bedkommende bliver at mærke Commerce- Traktat sluttet i St. Petersborg den ^{8de}/₁₇₆₂ October 1782, navnlig efterfølgende Artikler:

Artikel 5. „Begge hoiæ Contraherende Parters hand- „lende Undersaatter skal for deres Varer erlægge de Told- „Rettigheder og Afgivter, der ved de fortiden værende eller „herefter indførende Tarifer ere fastsatte.“

Artikel 6. „Hans Kongelige Danske Majestæt samtykker i „at tilstaae de Russiske Undersaatter følgende Fordele: 1) at af „Blade-Tobakken fra Rusland, som i Europa er bekjendt un- „der Navn af Ukraine-Tobak, for Estertiden ved Gjennemfar- „ten i Sundet ikkun skal betales 8 Styver for 10 Pud i „russisk Bøgt;“ hvorhos flere specielle Bestemmelser anføres om Varers Beregning ved Sundtoldens Opkrævelse.

Artikel 7. „Desuden vil Hans Kongelige Danske Majestæt, „der pleier at befordre det Russiske Riges som en gammel „Bens og med Hans Krone Allieredes Fordeel, lade de Rus- „siske Undersaatter i Henseende til Tolden i Sundet i Almin- „delighed nyde den samme Behandling, som de i Danmark „meest yndede Nationer.“

Denne Traktats Bestemmelser ere fornyede og stadfæstede ved Fredstraktaten af 8de Februar 1814 afsluttet i Hanno- ver mellem Danmark og Rusland, navnlig ved følgende Artikler:

Artikel 2. „De politiske Forhold saavel som de gamle „Traktater, der sandt Sted mellem de tvende hoie Magter „for Krigen, som for et Dieblik har standsset deres Virksom- „hed, ere ved nærværende Traktat satte i deres fulde Kraft „igjen, forsaavidt de ikke ere stridende med de Traktater, „som nu fortiden finde Sted mellem Keiseren af Rusland og „de andre Souverainer i Norden.“

Artikel 3. „Alle Handels- og Navigations-Forhold mellem „begge Stater ere igjen oprettede saaledes, som de vare for „Krigen.“

Med Preussen har Danmark afsluttet en Handelstrak- tat under 17de Juni 1818, hvis 4de Artikel lyder saale- des: „de preussiske Skibe skulle betale Afgivterne i Sundet „og begge Belterne paa samme Maade, som disse Afgivter „erlægges af de i Danmark meest favoriserede Nationers-

„Skibe. Det samme skal finde Sted i Henseende til de „preussiske Varer og Gods, som passere Sundet og Belterne, „ombord paa fremmede og privilegerede Skibe. Sundtolden „skal betales efter Tarifen af Aaret 1645 eller paa saadan „Maade, som Danmark ved yderligere Conventioner med de „meest begunstigede Nationer kan vorde enig om.“ Denne Traktat er bleven fornyet ved Conventionen af 26de Mai 1846, hvis 4de Artikel tillige bestemmer „at enhver Retsæt- „telse i den offentliggjorte Sund og Stromtoldtarif, ligesom „ogsaa enhver som helst anden Begunstigelse eller Lettelse i „Sund- og Stromtoldens Erlaggelse, som enten er eller i „Fremtiden maatte blive en anden Nation tilstaaet, retligen „og ipso facto skal komme de preussiske Undersaatter til- „gode.“ — Conventionen er ikke afsluttet paa noget vist Aare- maal, men kan opsiges fra begge Sider med 6 Maaneders foregaaende Varsel.

Sverrig, som fra tidligere Tid havde lige med andre Nationer svaret Told i Drefundet, tiltvang sig, efter en for Danmark ulykkelig Krig mellem Kong Frederik den Tredie og Kong Carl den Tiende, Toldfrihed i Sundet ved den 4de Artikel af den under 26de Februar 1658 til Noeskilde afsluttede Fred. Som bekjendt, udbrod kort efter denne Freds Afslutning Fjendtlighederne paany, men ved den til Kjo- benhavn under 27de Mai 1660 afsluttede Fred beholdt Sverrig Toldfrihed i Sundet, og ved Fredstraktatens Artikel 6 erklærede Kongen af Danmark sig villig til at udbetale et vist aarligt Pengebeløb til Sverrig, forat forskjellige Fyr- taarne kunne vedligeholdes paa den svenske Kyst langs Dre- fundet og Kattegattet, hvorimod den svenske Regjering i samme Artikel udtrykkelig erklærede ikke paa nogen Maade at kunne gjøre Fordring paa hvilkensomhelst Deel af Sundtolden. Efter Slutningen af den store nordiske Krig

i Begyndelsen af det attende Aarhundrede maatte Sverrig give Afkald paa Sundtoldfriheden ved Fredstraktaten til Frederiksborg af 3die Juli 1720, hvis Artikel 9 lyder som følger: „I Betragtning til det, som tilbagegives, samtykker Kongen og det svenske Rige ved denne Artikel, at efterdags mellem Nationerne ei skal være nogen Forskjel i Sundet og de 2de Belte, og ifølge heraf frasiger Sig Kongen og Sverriges Rige den Undtagelse og Frihed for Tolden i Øresund og de tvende Belte, hvilken de Svenske i Kraft af de forhen sluttede Fredstraktater indtil denne Tid have nydt, saa at Sverriges Riges og de dertil hørende Provindsers Undersaatter skal herefter (fra den Dag af at regne, da Ratificationerne af denne Traktat ere blevne omveglede, og alle Artiklerne med deres Stipulationer, angaaende det, som skal tilbagegives og gøres Gjensælselse for, af begge Parter efterkomme) til Kongen af Danmark og Hans Efterkommere betale i Sundet og de to Belte Told for deres Skibe, Gods og Kjøbmands-Varer, lige med Engellænderne og Hollænderne eller en anden Nation, som i denne Henseende er eller kan blive meer gunstig af Kongen i Danmark behandlet.“

Denne Traktat af 1720 er bleven fornyet ved Fredstraktaten til Kiel af 14de Januar 1814, hvis 27de Artikel lyder saaledes: „De imellem Deres Danske og Svenske Majestaters Forjængere affluttede Fredstraktater, navnlig den i Kjøbenhavn af 27de Mai 1660 og de i Stofholm af 3die Juni og i Fredensborg af 3die Juli 1720 saavelsom Traktaten i Jönköping af 10de December 1809 ere fornyede ved nærværende Artikel, og i hele deres Udstrækning igjen satte i fuld Kraft saavelsom i Henseende til deres Bestemmelser, forsaavidt disse ikke ere stridende mod de i nærværende Traktats Artikler indeholdte Bestemmelser.“

Alt hvad der i 1814 var forhandlet og affluttet mellem

mellem Danmark og Sverrig, foregik under den storbritanniske og russiske Regjerings Dine. Fredstraktaten mellem Danmark og Sverrig af 14de Januar 1814 er derfor ogsaa udtryffeligt paaberaabt i de Traktater, der affluttedes med begge disse Regjeringer, respective under 14de Januar 1814, jvfr. Artikel 5, og under 8de Februar s. A., jvfr. Artikel 6. Preussien havde ogsaa officiel Kundskab herom. Afstaaelses-Traktaten til Kiel er udtryffeligen omtalt i den mellem Danmark og Preussen under 4de Juni 1815 i Wien affluttede Traktat, jvfr. Artikel 1 og 2.

Under Forhandlingerne i 1814 mellem Danmark og Sverrig fremtraadte et Forhold, som danner et Hovedsynspunkt i hele denne Sag. Kieler-Traktatens 6te Artikel indeholder nemlig følgende Bestemmelse: „Da det hele Beløb af det „danske Monarchies Gjæld hester ligesaavel paa Kongeriget „Norge som paa de øvrige Dele af Staten, saa forbinder „Hans Majestæt Kongen af Sverrig sig i sin Egenkab af „Kongeriget Norges Souverain til at paatage sig en Deel „af samme, der svarer til Norges Folkemængde og Indtægts- „kilder i Forhold til Danmarks (une partie, proportionnée „à la population et aux ressources de la Norvège, re- „lativement à la population et aux ressources du Dan- „nemarc).“ — — — — —

„Det noiagtige Beløb af denne Gjæld den 1ste Januar Aar „1814 skal bestemmes ved Commissairer, som begge Regjerin- „ger til den Ende skulle udnævne, for at gjøre en rigtig For- „deling af samme, grundet paa Norges og Danmarks gjen- „siddige Folkemængde og Indtægtskilder (une juste réparti- „tion, basée sur la population et les ressources respec- „tives de la Norvège et du Dannemarc). Disse Com- „missairer skulle samles i Kjøbenhavn inden een Maaned efter „Udveglingen af nærværende Traktats Ratificationer. De skulle

„saa hastigt som muligt ende deres Arbeide og i det seneste
„inden Udgangen af dette Aar.“

Til at udarbeide den Opgjørelse, der maatte blive en
Følge af denne Traktat-Bestemmelse, udnævnte den svensk-
norske Regjering Lovenskjold og Bogt til Commissairer,
og disse Mand begave sig i 1815 til Kjøbenhavn, hvor de
traadte i Underhandling med de fra dansk Side udnævnte
Commissairer, nemlig Walling, Ployen og Alberg.
Disse sidste indgave i Efteraaret 1815 en Note, som udviser
den Danmark og Norge ved Udgangen af Aaret 1813 paa-
hvilende Gjæld. Dens Beløb stiller sig paa følgende Maade:

Ravneværdi.		Solværdi.		Solv.	
Rbd.	Sf.	Rbd.	Sf.	Rbd.	Sf.
46,470,822	36;	55,312,446	17;	30,509,358	55

(jfr. Samlinger til det Norske Folks Sprog og Historie, 5te
Bind Pag. 58—59). Hvorvidt denne Opgjørelse har været
aldeles fuldstændig og noiagtig, kan vel være tvivlsomt efter
den Tids mindre systematiske Bogføring. Dog er Resultatet
ikke synderlig afvigende fra, hvad Undersøgelser paa anden
Maade have ledet til at antage. Nathanson anfører i „Na-
tional- og Statshuusholdning“, Kbh. 1844, Pag. 549, at
den det danske Monarchi paahvilende Statsgjæld ved Fredens
Gjenoprettelse uden Tvivl har udgjort omtrent 142 Millioner.
Som nedenfor nærmere vil blive viist, antog den svensk-
norske Regjering det danske Monarchies Statsgjæld for at
have udgjort et Beløb af 45 Millioner Rdl. 5 Bco eller 90
Millioner Rigsbankdaler r. S. ved Udgangen af Aaret 1813.
Da Spørgsmaalet nærmede sig om, hvorledes denne betyde-
lige Gjeldsbyrde skulde fordeles mellem Danmark og Norge,
troede de danske Commissairer, i Betragtning af, at Norges
Folketal efter de sidste Folketællinger var omtrent $\frac{1}{3}$ Deel af
hele Monarchiets, og at Folketallet i Almindelighed ansees

som det paalideligste Vidnesbyrd om Næringskilderne og disses gjensidige Forhold i forskjellige Stater, at burde foreslaae, at Statsgjælden skulde deles mellem den danske og den svensk-norske Regjering med Tallet 3, saa at $\frac{1}{3}$ Deel af Gjældsbeløbet kom til at paahvile den svensk-norske og $\frac{2}{3}$ Dele den danske Regjering. De norske Commissairer yttrede herimod, at Udtrykket i Traktaten af 1814 „Indtægts-Kilder“ ikke kunde ansees at staae til Overslod ved Siden af Udtrykket „Folkemængde“, og de androge derfor paa, at der ved Delingen maatte tages Hensyn ogsaa til Indtægtskilderne, hvilket Udtryk maatte være eenstydigt med de Indtægter, der tilfaldt Staten, og som udrededes af dennes enkelte Dele. Commissairerne troede at kunne calculere Statsindtægterne saaledes, som disse havde været for Krigen i 1807, til 9,000,000 Rigsdaler Courant for Danmark og Colonierne, til 3,000,000 Rigsdaler Courant for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen og til 2,000,000 Rigsdaler Courant for Norge, saa at Norge maatte antages at have afgivet $\frac{1}{7}$ Deel af samtlige Statsindtægter. Denne Calculation stemmer temmelig nær med det Overslag, som Nathanson anfører i „National- og Stats-Huusholdning“ Pag. 507, og hvorefter den danske Statskassens Indtægter i 1806 skulle have udgjort:

for Danmark (efter Fradrag af Postintraderne)

	7,489,226 Rdl. Cour.
for Norge	2,318,775 — —
for Hertugdømmerne	3,225,951 — —
	<hr/>
	ialt 13,033,952 Rdl. Cour.

Den betydelige Statsindtægt for Danmark omfattede tillige Sundtoldens Beløb. De norske Commissairer yttrede, at Norge afgav $\frac{1}{7}$ Deel af samtlige Statsindtægter, og at Folketallet i Norge udgjorde omtrent $\frac{1}{3}$ Deel af det forenede Monarchies hele Folkemængde, og de troede derfor at burde

betegne Middeltallet af $\frac{1}{7}$ og $\frac{1}{3}$ Deel, d. e. $\frac{5}{21}$ Deel, som det Forhold, hvorefter Norge burde deeltage i Overtagelsen af Monarchiets Statsgjæld. De norske Commissairers Opfattelse af Sagen har imidlertid neppe vundet den norske Regjeringens Bifald; thi Underhandlingerne bleve trukne i Langdrag, og, da de havde været fortsatte i over tre Aar uden noget Resultat, begyndte de udenlandske Magter at blande sig i Sagen. Underhandlingerne toge da den Bending, at Danmark skulde tilbydes en rund Summa. Den norske Regjering tilbød først 2 Millioner Specier at betale i 20 Aar med 100,000 Specier aarligt uden Renter. Dette Tilbud blev aldeles forkastet af den danske Regjering, som derimod paa stod, at Norge skulde tilsvare 5 Millioner Rigsdaler Hamb. Bco., hvilket Beløb den dog senere indskrænkede til 4 Millioner. Underhandlingerne henstode saaledes, udenat Enighed kunde opnaaes, indtil Mai Maaned 1819; da tilskrev den svenske norske Udenrigsminister, Grev Engestrøm, den norske Statsminister Anker, at Hofferne i St. Petersborg, Wien, Berlin og London, der allerede for længe siden havde gjort indirecte Anmodninger til Hoffet i Stokholm om Sagens endelige Afgjorelse, nu i London havde begyndt deres Conferencer, og at de havde fundet det anførte Forslag fra norsk Side uantageligt. I samme Skrivelse hedder det endvidere: „at saasnart de allierede Magter have bestemt sig for den eller den Sum, som de maatte finde at burde betales af Norge, vil en samlet ministeriel Mægling af Rusland, Preussen, England og Osterrig træde ind i Sagen, for at nøde Norge til at paatage sig den Dvotapart, hvorom man er blevet enig i Ministerforsamlingen i London.“ (See Norges Storthings Forhandlinger i Aaret 1821, 2den Deel, navnlig Amtmand Falsens Tale Pag. 270—72.) Underhandlingerne bleve endelig, under Mægling af Prinds-Regenten for Storbrit-

tannien og Island, bragt til en Slutning ved Conventionen af 1ste Septbr. 1819. Dennes 1ste Artikel lyder saaledes: „Kongen af Sverrig og Norge, i sin Egenkab af Riget „Norges Konge, erkjender ved nærværende Convention, i dette „Kongeriges Navn og i Kraft af dets Constitution, at Norges „forholdsmæssige Andeel i det forrige Dansk-Norske Monar= „chies fælleds Statsgjæld, som nu efter disse to Rigers Ad= „skillelse kan fordres, er og bliver ved Overenskomst om en „rund Sum (par un arrangement en bloc) bestemt til Tre „Millioner Rdlr. Hamborger Bco. (eller Specier til $9\frac{1}{4}$ Stk. „Marken fin Collust Bøgt). Da Kongen af Danmark fra „sin Side tiltræder ovenanførte Fastsættelse af Norges Part „af Gjelden til Danmark, saa forpligter Kongen af Sverrig „og Norge sig, i Følge heraf, saavel for sig som for sine „Arvinger og Efterfølgere, at lade ved Norge udbetale til „Kongen af Danmark, eller til hans Arvinger og Efterfølgere, „forbemeldte Summa 3,000,000 Rdl. Hb. Bco., som bærer „Fire Procent aarlig Rente, og det til de Terminer og paa „de Vilkaar, som nedenunder noiere bestemmes.“

Det under de tidligere Underhandlinger udfundne Delings= tal $\frac{2}{21}$ Deel er altsaa ikke blevet taget tilfølge ved den ende= lige Afgjorelse. Forholdet er blevet stillet langt ugunstigere for Danmark, og man maa altsaa have anslaaet vort Fædre= lands Indtægtskilder meget hoit, eftersom man har troet at kunne fordele den store Statsgjældsbyrde paa den anførte Maade. Men hvilken Tanke der endog har været den ledende ved at bestemme Beløbet af 3,000,000 Rdl. Hb. Bco., saa er det dog ubestrideligt, at Sundtolden er bleven tagen med i Beregning ved Overslaget af Danmarks Indtægts= kilder. Det bedste Vidnesbyrd om, hvorledes disse Forhold ere blevne ordnede, finde vi i den Mandts Ord, der, noiere end nogen Anden, kjendte til de Fjedre, hvormed i hiin Tid

Maskineriet bevægedes. Denne Mand er den afdøde Konge af Sverrig og Norge, Carl Johan. Under de Forhandlinger, der førtes paa det norske Storting om Indholdet og Fuldbgyrdelsen af den ovenfor omhandlede Convention af 1ste Septbr. 1819, blev den 29de Mai 1821 oplæst et naadigste Reskript fra den svensk-norske Konge til Stortinget. Dette Reskript lyder, med Udelukkelse af alt det, som angaaer Norges indre Forhold til Sagen, saaledes:

„I Egenkab af uindskrænket Monark over Norge, afstod
 „Kongen af Danmark den 14de Januar 1814 til Hs. Majestæt
 „Kongen af Sverrige bemeldte Land, forat forenes med Konge-
 „riget Sverrige. Kongen af Sverrige blev ved Traktaten til Kiel
 „sat i Besiddelse af alle de uindskrænkede Enevolds-Rettig-
 „heder, som Kongen af Danmark udovede i Henseende til
 „Norge, og Danmark erholdt til Gjengjeld: Erkjendelsen
 „af Toldrettigheden i Dresund, Estergivelse af Sver-
 „rigs Tilgodehavende hos Danmark, der beløb sig til 12
 „Millioner Franker, Tilbagegivelse af Slesvig og Holsteen, og
 „endelig Lovtet om Overleveringen af Pommern, saasnart de
 „svenske Tropper, i Kongen af Sverrigs Navn, havde taget
 „Fæstningerne Frederikssteen, Frederiksstad, Kongsvinger og
 „Aggershuus i Besiddelse. Da Sverrig foruden de andre
 „Skadesløsholdelser havde lovet Danmark en Million Rigs-
 „daler, saa bleve, til Afdrag derpaa, 400,000 Rdl. udbetalte
 „ved Ratificationens Udvegling. Alle Europas Magter til-
 „traadte paa Congressen i Wien Afstaelses-Traktaten. Rus-
 „land, England, Preussen og Østerrig have allerede ved sær-
 „skilte Traktater garanteret den. Europa kjender de Tilbræ-
 „gelses, der indtraf senere end Traktaten. — — — —

„Skulde Norge have betalt efter Udtrykket af den 93de § i

„dets Constitution og efter den Grundsætning for gjensidige
 „Fordringer, som Stortinget selv har erkjendt senere end
 „Constitutionens Antagelse, vilde dets Andeel have opløbet til
 „en tredie Deel af hele det dansk-norske Monarchies Stats-
 „gjæld. Men Regjeringens vedholdende Anstrængelser i at
 „forsvare Landets Interesser have bragt det dertil, at det kun
 „har at tilsvare en femte Deel af den Sum, som efter Ret-
 „færdighed og Danmarks Rettigheder burde falde Norge til
 „Laast. — — — — —

„Kjærligheden til Frihed er en Følelse, der dunster bort, naar
 „den ikke understøttes af Kjærlighed til Retfærd, Sandhed og
 „Religion.

„Stockholms Slot den 12te April 1821.

Carl Johan.

(L. S.)

„Jonas Collett
 „i Statsministerens Fraværelse.

L. Stoud Platou.“

(See Norges Storthings Forhandlinger i Aaret 1821, 2den
 Deel, Pag. 160--74.)

Disse Ord, som en nordisk Konge frit og aabent har
 udtalt fra sit høie Kongesæde til sit Folk, stadfæste følgende
 historiske Kjendsgjerninger:

at den Andeel, Norge udredede som sin Anpart af det
 danske Monarchies Statsgjæld, i Birkeligheden kun udgjorde
 $\frac{1}{3}$ Deel af den Sum, stor 15 Millioner Specier, hvormed
 Norge burde have deeltaget i det forenede danske Monarchies
 Statsgjæld, hvis hele Beløb efter den svensk-norske Regjering's
 Formening maatte anslaaes til 45 Millioner Specier ved
 Udgangen af Aaret 1813;

at Danmark, paa hvis Skuldre den aldeles overveiende Deel af den fælleds Statsgjæld blev lagt, og som tillige uden Godtgjorelse har maattet forrente hele Statsgjælden siden 1ste Januar 1814, er blevet henviist til at søge Bederlag i Sundtoldrettigheden; og

at Stormagterne have bifaldet Afstaaelsestraktaten til Kiel og folgelig ogsaa den deri indeholdte Anerkjendelse af Danmarks Toldrettighed i Dresund. Det vil ikke kunne ansees som noget Savn, at der ikke haves formelle Garantiafter med Hensyn til det Punkt, der her nærmest er Tale om, nemlig Sundtolden. Der haves det, som er langt bedre end Garantiafter, nemlig selvstændige Traktater, der, som ovenfor viist, stadfæste Danmarks Rettighed til Sundtolden, ved Fornyelse af de længst bestaaende Traktat-Bestemmelser, jvfr. hermed Traktaten af 14de Januar 1814 med Storbrittanien, Artikel 13, samt Traktaten af 8de Februar 1814 med Rusland, Artiklerne 2 og 3. Forinden Conventionen af 1ste Sepbr. 1819 bragtes istand, var Handelstraktaten afsluttet med Preussen, og Danmarks Sundtoldrettighed havde ved dens 4de Artikel faaet den fornødne Anerkjendelse. Den Tanke, som maa have ledet de høie Regjeringer ved Forholdenes Ordning i Norden paa den antydede Maade, var i og for sig meget naturlig og rimelig. Det var fortrinsviis Handel og Skibsfart, der havde lidt betydelige Skaar under Europas Kamp mod Keiser Napoleon den Første, og det var billigt, at, — naar det kunde lykkes Stormagterne at gjøre en Ende paa den Ivedragt, der i saa mange Aar havde forstyrret Skibsfart og Handelsrøre, — de Næringsveie, som ved Fredens Gjenoprettelse bragtes til at opblomstre, gennem Sundtolden maatte bære en Andeel i de Offre, der vare nødvendige for at tilveiebringe Freden i Norden og i hele Europa. I alt Fald er det efter Udtalelsen af hiint Kongeord afgjort, at Spørgsmaalet om

Dresfundstoldens Vedbliven har været fortrinnsviis overveiet under Forhandlingerne i 1814 og 1819, og at der ved de Stormagters Afgjorelse, der havde Verdensfreden at opretholde, er blevet ydet Danmarks Berettigelse en Anerkjendelse, der kan frembyde Sikkerhed for Danmarks fremtidige Besiddelse af denne Ret. En modsat Forudsætning vilde voldsomt forrykke en af Hjornestenene for den folkeretlige Afgjorelse af Verdensforholdene i 1814, og særlig for den Fordeling, der under Storbritanniens Mægling og med de øvrige Stormagters Kundskab i 1819 fandt Sted med Hensyn til det dansk-norske Monarchies Statsgjæld, og hvorved Byrden heraf i fuldkommen Overmaal kastedes paa Danmark. Forakterne til de Afgjorelser, hvorom her er Tale, maae utvivlsomt bære tydeligt Spor af, hvad der indeholdes i Resultaterne. At oplyse Saadant, maa være deres Sag, som have Udgang til Protokoller og Arkiver.

Naar man med saa Ord vil samle i een Sum, hvad i det Foregaaende findes udviklet, saa kan man antage, at Danmark i en Række af Aarhundreder fra umindelig Tid har været i Besiddelse af Toldrettigheden i Dresundet; at denne Rettighed forlangt og gjentagne Gange er anerkjendt af de Stormagter, der have haft Verdensanliggenders Afgjorelse i deres Haand; og at denne Toldrettighed er bragt Danmark i Regning ved Dpgjorelsen med Everrig og Norge af det fælleds dansk-norske Monarchies Statsgjæld.

I følge Stats-Budgettet for 1855—56 var det danske Monarchies Statsgjæld til 1ste April 1855 anslaaet til et Beløb af 123,164,500 Rdl. Enhver, som føler Vigtigheden og Helligheden af denne overordentlig store Statsgjælds noiagtige Forrentning og Afbetaling, og Enhver, som føler Trykket af denne Byrde paa Stat og Folk, vil efter muligste Evne gjøre Sit til, at der med stor Omhu vaages over de

Statsindtægter, hvorpaa Danmark netop er blevet henviist ved Stormagternes Afgjorelse af dets Stilling i 1814. Hans Majestæt Kongens Regjering har Ret, naar den gjen-nem Hr. Torben Billes Note af 17de Febr. 1855 til den nordamerikanske Statssecretair, Hr. Marcy har yttret, at den vilde ansee det for Forræderi imod den danske Krones gamle Rettigheder og imod det Lands Interesser, over hvilket det er dens første Pligt at vaage, om den ikke af yderste Gyne søgte at afvise og, om fornødent, at modsætte sig enhver Fordring om at offre disse Rettigheder og Interesser.

Vi vende os fra Fortiden til Nutiden. Efterat have gennembladet de gamle Pergamentruller, søler man sig opfordret til at kaste Blikket paa vore Dages friske Liv. Det er navnlig Physiognomiet af den nordamerikanske Republik, saaledes som dette viser sig i Dieblikket, der har Krav paa Dpmærksomhed. Ved denne Strid, som ved enhver anden, er det af Interesse, ikke udelukkende at rette sit Die paa det enkelte Anliggende, der danner Stridsæblet, men ogsaa at have et Kjendskab til sin Modstanders Character og Gemyt.

Talrige Vidnesbyrd tale hoit om den Kraft og Dygtighed, hvormed Nordamerikanerne have vidst at omplante europæisk Civilisation paa den nye Verdens Jordbund, og vi vide alle, hvilke rige Frugter allerede ere indvundne i enkelte tildeels meget vigtige Retninger. Stor Dpmærksomhed har Nordamerika allerede længe tilbraget sig i Europas Dine ved at give de indvandrende Europæere en let Udgang til at finde den lykkelige Tilværelse, som de forgjæves søgte i deres Hjem. Det er Arbeidet og Erhvervet for de laveste Klasser, som lader Nordamerika i et enkelt vigtigt Punkt saa aldeles over-

fraale Europa. Hiint unge Statsfamsfund har, som Mad-
din, uden at søge, fundet den forunderlige Skat, hvorefter
Europa søgte

„Fra Sol gif op, til Sol gif ned,

„Blandt Torne og Tideler, i blodige Fjeb.“

Paa en saa sund og kraftig Grundvold vil en Fremtid kunne byg-
ges, der vil være Menneskeslægten værdig, og den Tanke er vel
ikke ugrundet, at Lyset engang vil skinne klart i Amerika,
naar det efter Naturens Lov begynder at mørknes i Europa.

Men allerede i 1820 bemærkede Forfatteren af det mærke-
lige Skrift „Europa og Amerika“, Schmidt-Phiseldes,
ved at omtale Nordamerikanerne, at, ligesom den endnu
utæmmede Ungdomsdrift i det enkelte Menneske skeier stærkt
ud og gjerne vilde tilegne sig hele Verden, saaledes ville unge
Stater, naar de ikke af Naturen indesluttet inden bestemte
snevvrere Grændser, ogsaa gjerne gribe om sig og finde Lyst i
Erobring. De nordamerikanske Staters Historie bestyrker ved
gentagne Exempler Rigtigheden af hiin Forfatters Bemærk-
ning, og den nyeste Tid viser noksom, hvormeget Nordameri-
kanerne holde af, at omgive sig med Baabenguy ved deres
Optraeden ligeoverfor andre Nationer. Et Instinkt — maa-
ske en klar Tanke — siger den nordamerikanske Regjering,
at en stærk Bevægelse i den ydre Politik dæmper Lidenskaben
i de indre Forholds Behandling, og Erfaringen i den nord-
amerikanske Congresses sidste Sessjoner viser, at Sager om
ydre Forviklinger fremkalde større Interesse end indre Unlig-
gender. Det er muligen denne Styrmandskunst, hvorved det
er lykkedes den nordamerikanske Regjering hidtil at undgaae
den farlige Klippe, der allerede i mange Aar har truet med at
splitte det nordamerikanske Statsfamsfund, nemlig Spørgsmaalet,
om Reger-slaverne skal skjankes Friheden, hvilket af de nord-
lige Stater besvares med Ja, men af de sydlige med Nei.

Enfelte Træk af den nordamerikanske Politif fra de sidste Aaringer turde her fortjene Plads, for at give et Begreb om, hvorledes Nordamerika behandler andre Stater. Dog vil her ikke blive Tale om Nordamerikas Politif i Sager af en større Maalestok, saasom Republikkens Stilling under den sidste Krig mellem Rusland og Vestmagterne, eller Nordamerikas Tendentser under de vanskelige Forhandlinger om Landtungen mellem den mexikanske Havbugt og det stille Hav. Derimod vil der være mere Anledning til at dvæle ved saadanne Tilfælde, der i relativ Betydning og Maalestok nærmere kunne sammenlignes med Sundtoldsagen.

— I noie Forbindelse med Opretholdelsen af Slave-riet i Nordamerika indtager Spørgsmaalet om den spanske O Cubas Erhvervelse for Nordamerika en meget fremragende Plads i det sidste Lands Politif. Det er velbekjendt, at der i de nordamerikanske Havne ved private Foranstaltninger, uden nogen væsentlig Forhindring fra de offentlige Authoriteters Side, udrustes Skibe og Stridsmand, for at gjøre Togter til saadanne Punkter, der ere blevne Gjenstand for driftige Eventyreres og Erobreres Attraa. I Aaret 1854 blev et saadant Togt rettet mod Nikaragua, beliggende imellem Syd- og Nord-Amerika, og omtrent samtidig har man i St. Thomas havt det Skuespil, at see et nordamerikansk Barkskib og et Skruedampskib, — det sidste med Navn efter en af Nordamerikas største Mænd Benjamin Franklin — paa Grund af Eoskade at maatte kye til den danske Havn, og saaledes opgive det mere end tvivlsomme Togt, hvortil de af General Pæz vare blevne udrustede og bevæbnede i Ny-York, for at omstyrte den bestaaende Regjering i Venezuela. Lignende Forsøg og Udrustninger have gjentagne Gange været foranstaltede af Private i nordamerikanske Havne for med væbnet Haand og svart

Skjyts samt Seil- og Dampflibe at overraske og indtage Cuba. Disse Forsøg strandede hidtil paa de spanske Generalcapitainers Narvaagenhed og Bestemthed. Det er endnu i levende Erindring, hvorledes General Lopez i 1851 troede med 450 Mand, at turde vove en Landgang paa Cuba; den mislykkedes og endte med, at Lopez blev hængt og hans Ledsagere deels faldt i Træfning, deels bleve skudte som Oprørere; een Dag maatte endog halvhundrede af disse sidste bøde med Livet. Beflagelse over det mislykkede Tozt var almindelig i de sydlige Distrikter af Nordamerika, og i Ny-Orleans nedrev Befolkningen den spanske Consuls Bolig, og traadte det spanske Vaaben under Fodder. Spørgsmaalet om Cubas Erhvervelse forandrede noget sin Colorit, da den nordamerikanske Regjering fandt Leilighed til at udtale den Ansættelse, at, om den endogsaa maatte misbillige Friskarernes Foretagender mod Dens Sikkerhed, kunde den dog ikke andet, end bifalde det Maal, disse Friskarer havde stillet sig, og at Regjeringen derfor troede at burde overtage i sin Haand Ledelsen af det vigtige Anliggende om Cubas Erhvervelse for Nordamerika. Navnlig udtalte den nordamerikanske Regjering sig for at ville forsøge at opnaae sit Diemed ved Afslutning; men flere Omstændigheder have givet Anledning til at forudsætte, at den nordamerikanske Regjering ikke har tænkt sig udelukket fra andre Veie til at naae sin Hensigt, der især kunde have aabnet sig under saa forviklede Forhold, som Kriegen mellem Rusland og Vestmagterne foranledigede. Et mærkeligt — skjønt maaskee forklarligt — Eersyn var det, at de tre amerikanske Ministre ved Hofferne i London, Paris og Madrid afholdt en Conference i Ostende i October Maaned 1854. Denne Conferences Diemed var hverken meer eller mindre end at drøfte Spørgsmaalet, om Diebliffet nu muligen skulde være kommet for Nordamerika til at bemæg-

tige sig Den Cuba. Forhandlingerne paa denne Conference ere — takket vare den nordamerikanske Grundsætning om Offentlighed — bragte i Penneu under 18de Octbr. 1854 og saaledes overgivne Offentligheden. Det hedder i disse Documenter, at der burde foreslaaes Spanien en Summa af 120 Millioner Pjastre som Bederlag for Den Cuba. Dette Forslag ledsagedes med følgende Betragtninger, at Cuba er uomgængelig nødvendig for Nordamerika; at Spanien i en saadan Kjobesum vilde finde Midler til at bygge Jernbaner og afholde sine øvrige Udgifter, og at saafremt Spanien skulde være uwillig til at modtage Tilbudet, maatte den nordamerikanske Regjering tage de Hensyn i Overveielse, som Fristaternes Interesse paabyder. „Forsaauidt nemlig det virkelig skulde vise sig,“ hedder det i hine Ministres Document, „at Spaniens Besiddelse af Cuba, virkelig skulde bringe „Fristaternes indre Sikkerhed og Tilværelse i Fare, da vil „Republikken ved alle mennekelige og guddommelige Love „være kaldet til at fravriste Spanien denne Coloni, saafremt „Republikken dertil besidder den fornødne Magt.“ Den nordamerikanske Regjering troede imidlertid ikke at burde gaae saavidt, som dens udenlandske Ministre, og idet den forkastede enhver voldsom Forholdsregel, troede den dog at kunne erkjende Muligheden og Nødvendigheden af en umiddelbar Indskriden fra Fristaternes Side, dersom der enten skulde udbrude Oprør paa Den eller Negerflaveriet sammesteds skulde blive ophævet. Cabinettet i Washington gjorde Skridt i Madrid forat indlede Planen til at kjobe Cuba. Sagen kom paa Tale i Cortes-Forsamlingen. Gjennemtrængte af Mindet om den Tid, da Spanierne stævnede over det store Atlanterhav, forat reise deres Flagstang paa Landene hiinsides Oceanet, afgave Dronningens Ministre den Erklæring, „at Salget af „Den Cuba i Regjeringens Dine vilde være at byde Rigets

„Vre tilfals,“ og denne Erklæring fandt en stærk og mangfoldig Gjenklang fra Forsamlingens forskjellige Sider. Forholdet mellem de to Regjeringer er saaledes bestandig af en svævende Natur, og der kan være grundet Anledning til at frygte indre Bevægelser paa Den, fra hvilken Side Stodet hertil end maatte blive givet. Det er nu neppe et Aar siden, at et blodigt Oprør var nær ved at udbryde i Havana. En Rektor for et Gymnasium og en Jernbanedirekteur, der jevnlig besogte Generalcapitain Conchas Selskaber, stode i Epidisen for en Sammensværgelse, hvis nærmeste Diemed var en Aften i Theatret, da et yndet Stykke blev givet, at stode Generalcapitainen og de fornemste Embedsmand af hans Omgivelse ned. Planen opdagedes og ifkun faa Dage efter maatte hine Mænd bøde med Livet i „Garrote“, det er en Stol, hvori Delinqventens Strube med et Jernhalsbaand voldsomt sammenpresses ved en Skrue mod Stolens Ryg. Det er vel uvisst, hvorvidt amerikanske Intriguer have medvirket ved dette Forsøg til Oprør; men Generalcapitainen maa have ventet Nogen andensteds fra, eftersom han lod strax et Dilogsfskib krydse uden omkring Den. Man kan ikke let undgaae den Tanke, at dersom Oprøret var lykkedes, vilde det ene Alternativ være indtraadt, som den nordamerikanske Regjering har opstillet som en mulig Betingelse for Indskriden.

— I de sidste Aar har der, som bekjendt, været en temmelig noie Forbindelse mellem den russiske Regjering og Fristaternes Præsident. Der blev imellem de tvende Regjeringer i Aaret 1854 afluttet en Traktat, som havde til Hensigt at udstrække Rettigheden for neutrale Nationers Handel og Skibs fart, medens andre Stater befandt sig i Krig med hinanden, saavidt, at den Sætning „frit Skib, frit Gods“ kunde forbindes med den anden Sætning, „ufrit Skib, frit Gods“, saa at t. Ex.

nordamerikansk Gods i et russisk Skib, ved dets Opbringelse under den sidste Krig af fransk eller engelsk Orlogsmænd, ikke tillige skulde blive Gjenstand for Opbringelsen. Den nordamerikanske Regjering henvendte sig til flere andre Regjeringer, forat bevæge dem til at tiltræde de i Traktaten indeholdte Grundsætninger; men dette lykkedes dog ikke. Den hollandske Regjering afflog det udtryffeligen. Den preussiske Regjering, som var meest tilbøielig til at tiltræde Traktaten, foreslog som Betingelse for sin Tiltræden at vedtage en Tillægs-Artikel om, at Kapersystemet skulde opgives, og Fristaternes Præsident afbrød da med megen Bestemthed denne Forhandling. Han erklærede, at et saadant Forslag umuligen kunde bifaldes af den nordamerikanske Regjering, da Udstrækningen af den nordamerikanske Handel vilde stille den nordamerikanske Handelsflaade blot, saasnart Fristaterne kom i Krig med en anden Nation, der var i Besiddelse af Orlogflaade, om denne endogsaa horte til Staterne af anden Rang. Man maa derfor i Tilfælde af, at der skulde udbryde Krig mellem Nordamerika og en anden Stat, være forberedt paa inden foie Tid at see nordamerikanske Kapere overalt. Iøvrigt er det senere lykkedes Cabinettet i Washington at formaae Regjeringerne over Sandwichs-Derne og over Nikaragua til at tiltræde den ovenmeldte Neutralitets-Traktat.

— Et nordamerikansk Dampskib løb en Dag i Foraaret 1854 langs ned med Kysten Nikaragua, og man blev fra Borde pludselig en Fisker vaer, der reiste sig i sin Baad noget foran Skibets Bøug. Fiskeren raabte henimod Dampskibet, at Skibet maatte dreie af, for ikke at bringe hans Baad til at kantre. Capitainen paa Dampskibet, en Portugiser af Fødsel, kom herover i et Kaseri, som man vanskelig kan forestille sig, greb en Riffel, og ihjelskød med den uden videre Fiskeren. Da Dampskibet løb ind ved Greytown, ogsaa kaldet San Juan

del Norte, kom Byens Befolkning i stor Bevægelse over denne Udaad, og man satte Capitainen i Fængsel, men den i Central-Amerika fungerende nordamerikanske Minister, der iøvrigt tilfældigviis netop havde været ombord paa Skibet, da Drabet forefaldt, og som skal have anseet Capitainen for uskyldig i Drabet, lod denne udtage af Fængslet. Befolkningens Forbittrelse voxede, og den nordamerikanske Minister blev saaret under en Sammenkomst med en Deel af Byens Indvaanere. Han ansaae det nu for tjenligst at reise til Washington for at retfærdiggjøre sin Opførsel og at forebringe sin Besværing. Dette maa være lykkedes ham over al Maade; thi kort efter sendte den nordamerikanske Regjering Orlogskorvetten Cyane, Capitan Hollins ned til Greytown. Han ankom den 11te Juli s. A. foran Byen, der er en Slags Fristad, og forlangte en Undskyldning afgiven for de Krankelser, der vare tilfoiede den nordamerikanske Capitan og Fristaternes Minister, samt endvidere en betydelig Pengesum i Skadesløsholdelse for de forurettede Personer og tillige som Erstatning for et Parti Handelsvarer, der nogen Tid forinden skulde være blevene fra- vendte et nordamerikansk Handelscompagni. Da Capitainen den følgende Dag ikke havde erholdt noget tilfredsstillende Svar, truede han med at bombardere Byen. Denne bestod af omtrent hundrede Træhuse, og Befolkningen var sammensat af Amerikanere, forskjellige Europæere, samt Farvede, Negere og Indianere. Capitainen fuldbyrdede efter et kort Barsel sin Trusel, og Byen laae nogle Timer senere i Aske. Der var vel Ingen, som mistede Livet herved, men Tabet af den odelagte Eiendom anslaaes til 500,000 Pjastre; det danske Huus Clement & Comp. paa St. Thomas leed alene Skade for omtrent 20,000 Pjastre. Man kan nu gjøre sig hvilken Tanke man vil om Bedkommendes Mangel paa Besøielse til at arrestere Dampskibs-Capitainen paa Grund af Jurisdik-

tions-Forhold o. dsl., men man maa dog efter den første Anledning til det foresaldne og ifølge den, som det synes meget mangelfulde Undersøgelse herom fra den nordamerikanske Regjering's Side, ansee det for høist tvivlsomt, om der har været fuldstændig Anledning til mod en aaben og ubevæbnet By at anvende saadanne Ødelæggelsesmidler, som Danmark i den sidste Krig mod Tydskland endog undgik at anvende mod de Byer, der vare virkelige Støttestruer for Fjenden. Den nordamerikanske Regjering fandt saa lidet Anstod i det fra Corvettens Side anrettede Bombardement, at, da en Kjøbmand i Ny-York, der havde lidt Skade ved Byens Ødelæggelse, vilde søge Capitaen Hollins herfor, lod Regjeringen gennem sine Dagblade erklære, at den vilde overtage Ansvarligheden for Capitaens Udfærd, samt afholde Sagførelsens Omkostninger for Retten. Ogsaa søgte Præsidenten i det aarlige Budskab til Congressen at retfærdiggjøre det foresaldne Bombardement.

— I det stille Hav ligger i sydvestlig Retning for Landtungen mellem Nord- og Sydamerika en Øgruppe, Gallapagos. Paa Derne findes en betydelig Mængde Guano og i Slutningen af Aaret 1854 afsluttede den nordamerikanske Regjering en Convention med Præsidenten i Republikken Ecuador, hvem Derne tilhøre, om at Fristaterne skulde laane Republikken en Summa af 3 Millioner Pjastre, der atter skulde erstattes ved en betydelig Afkortning i Udsørselstolden for Guano. Men tillige indeholdt denne Convention en Bestemmelse om, at Derne skulde stilles under de forenede Staters Protektorat. Det var oiensynligt, at derved vilde gives en tilstrækkelig Anledning for Fristaterne til ved passende Leilighed at sætte sig i Besiddelse af disse Der. Flere af de fremmede Ministre, der vare akkrediterede hos Regjeringen i Republikken Ecuador, gjorde Modforestillinger og Republikkens Senat

nægtede endelig at bifalde Conventionen, som ogsaa derfor ikke kom i Live.

— Paa Østspidsen af St. Domingo findes en Halvø, kaldet Samana, og Bugten som dannes derved, frembyder en ypperlig Havn for en stor Flaade. Dette Punkt havde tildraget sig den nordamerikanske Regjerings Opmærksomhed og i August Maaned 1854 blev en vis General Cazenau sendt til Den, for at afslutte en Venskabs- og Handels-Traktat med den dominikanske Republik. Hovedpunktet i nordamerikansk Interesse var at erholde Ret til at oprette en Station i Bugten ved Samana, og for at opnaae dette, skal man have foreslaaet Republikkens Regjering, at Nordamerika vilde med Guld og Sølv indløse den Masse af værdiløse Papiirspenge, hvormed Domingo var oversvømmet. Generalens Frue, der skal have været i Besiddelse af et stort diplomatisk Talent, fandt en god Leilighed til her at udfolde de Gaver, hvormed hun var udrustet, og i Birkeligheden blev der under 5te October 1854 afsluttet en Traktat i den antydede Retning. Traktaten indeholdt desuden den Bestemmelse, at Borgerne af begge Nationer skulde have Frihed til at bosætte sig i de tvende Lande og der at drive Handel overeensstemmende med de bestaaende Love. Men de lovgivende Kamre paa St. Domingo vare dog betænksomme nok til at begjære denne Artikel tilføjet de Ord: „uden Hensyn til Stamme eller Farve,“ idet Republikkens Befolkning bestaaer saagodtsom af Couleurte og den amerikanske Retsforfatning statuerer væsentlige Indskrænkninger i de Couleurtes Stilling i det virkelige Liv. Uden den antydede Klausul vilde Traktaten have givet Nordamerikanerne alle borgerlige Rettigheder i Domingo, hvormod de couleurte Dominikanere vilde have været meget ilde farnø i Nordamerika. Sagen endte med, at Republikkens lovgivende Kamre

nægtede deres Samtykke til Traktaten og General Cazenau med Frue maatte begive sig bort med usorrettet Sag, hvor meget han endogfaa truede med Krigserklæring fra den nordamerikanske Regjering's Side.

— I Atlanterhavet findes i sydsøstlig Retning for Sydamerika en Øgruppe, kaldet Falklandsøerne, som ere i Englands Besiddelse. Det traf sig her i Aaret 1854, at en nordamerikansk Handelsagent, der havde gjort sig skyldig i en Politiforseelse, blev arresteret og idømt en Mulkt. Den nordamerikanske Statssecretair, Hr. Marcy, forlangte af den engelske Regjering, at der skulde tillægges Handelsagenten Skadeserstatning i Anledning af den ham overgaaede Arrest, samt at de engelske Lokal-Authoriteter skulde gives en Frettesættelse fra London af, men han benyttede tillige Leiligheden til at omhandle det Spørgsmaal, om Falklandsøerne virkelig stode under Englands Høihedsret. Englands Adkomst til Falklandsøerne er jo rigtignok ikke saa gammel, som Danmarks til Sundtolden; den hidrører fra Aaret 1841, da Kolonien blev anlagt. Det skal iøvrigt være lykkedes det engelske Gouvernement over Verne fuldstændigen at godtgjøre, at den mod Handelsagenten iagttagne Fremgangsmaade stemmede med den bestaaende Lovgivning. Om dette Punkt oplyste den engelske Udenrigsminister Lord Clarendon Cabinettet i Washington, men da han ikke kunde lide Spørgsmaalet om Høihedsretten, svarede han herpaa ifkun de saa vægtige Ord, at han ikke fandt nogen Anledning til at ytre sig om dette Punkt.

Naar man betragter flere forskjellige Afbildninger af den samme Personlighed, vil man efterhaanden bedre forstaae den Aand, som skintes bag den ydre Form, og man vil, ved at see Nordamerikas Adfærd imod andre Stater, bedre fatte den

fulde Betydning af Republikkens Optræden mod Danmark. Efter alt, hvad man erfarer om denne Sag fra Nordamerika, finder der stor Overensstemmelse Sted mellem den nordamerikanske Regjerings Anskuelser og den offentlige Mening i Landet. Saalidet enige som Pressens Organer ellers i Almindelighed ere om et hvilket som helst Anliggende i Nordamerika, saa enige synes alle Blade og Tidsskrivter, selv de meest befindige, i at bifalde Præsidentens Anskuelser i Sundtoldsagen. Præsidenten er saaledes reven med af den offentlige Menings Strøm. Han gjør sig uden Tvivl Haab om at opnaae en let Triumph over Danmark, der kunde blive en Jodskammel for hans fremtidige politiske Stilling; men dersom han skulde støde paa Modstand, vil han maaskee helst have at gjøre med en Magt, som har Besiddelser i Bestindien. Vi maae derfor tænke os det mueligt, at der inden meget kort Tid kan finde et alvorligt Sammenstød Sted mellem Danmark og Nordamerika. Dersom Krigen var vedbleven mellem Bestmagterne og Rusland, vilde Veiligheden have været gunstig for Nordamerika til at bringe Forvirring i Sundtoldforholdene. Men dette vil glippe, dersom Fredsudsigterne vedblive. Frankrig og England ville da faae mere Anledning til at beskæftige sig med dette Anliggende, der ellers maatte have en relativ mindre Betydning for dem, og deres skarpsynede Diplomater ville snart opdage, at Nordamerika har til Hensigt gennem Danmark at ramme Europa. Men om ogsaa Situationen er mindre gunstig for Nordamerika, saa er det dog meget sandsynligt, at den høie Tone, som Cabinetet i Washington har istemt, og som er bleven besvaret fra mange Hjørner af Landet, maa bringe Regjeringen til at forsøge et eller andet forvovent Skridt. Dette vil ganske vist i saa Fald skee med al den Hensynsløshed, som den ene Stat kan udvise imod den anden.

Hidtil har den offentlige Mening kun havt liden Leilighed til at blive oplyst om Sundtoldforholdene, der i mange Aar have været som en lukket Bog. Flere have derfor, vistnok uden Grund, havt den Tro, at den retlige Begrundelse af Danmarks Adkomst til Sundtolden staaer paa svage Fødder. Denne Toldrettighed kan uden Tvivl være noget hæmmende for Handel og Skibs fart, og Erfaringen har noksom vist, at Danmarks Uvenner let deri finde en velkommen Anledning til Besværing og Tvist. Det er derfor vistnok med god Foie, at Hans Majestæts Regjering er betænkt paa at bevirke denne Toldrettighed afløst. Men dette bør skee mod et fuldkomment Bederlag for den danske Statskasse; thi Danmarks Rettighed hviler paa en fast og sikker Grundvold, saalænge som offentlig Folkeret respekteres. Det lader sig forudsee, at Hans Majestæts Regjering ogsaa herefter, ligesom den hidtil har gjort, vil svare med et aldeles bestemt Nei paa Nordamerikas Forlangende; men Diebliffet kan da ogsaa let komme, at alle danske Mænd, for at støtte Regjeringen, maae slutte Kreds og staae fast. I saa Fald vil Tanken om Danmarks Ret gjøre dets Sonner stærke.

Kjøbenhavn den 25de Februar 1856.

